

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ



ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

‘ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ’

ΚΑΨΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2018



Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**‘MANAGEMENT EUROPEAN PROGRAMS.
PROBLEMS AND CHALLENGES’**

KAPSALI KONSTANTINA

Athens, September 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Η παρούσα εργασία αποτελεί διπλωματική εργασία στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» του τμήματος Πολιτικής επιστήμης και ιστορίας.

Πριν την παρουσίαση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω ορισμένους από τους ανθρώπους που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίησή της.

Πρώτο από όλους θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Πλυμάκη Σήφη που με βοήθησε όχι μόνο στο να βρω το θέμα της πτυχιακής μου αλλά και σε όλη την πορεία μέχρι την εκπόνηση της. Η καθοδήγηση του και όλες του οι συμβουλές ήταν χρήσιμες στο να καταφέρω να ολοκληρώσω την εργασία αυτή.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου την οικογένεια μου. Τον πατέρα μου, Τηλέμαχο και την μητέρα μου, Αθηνά. Πέρα από το ότι με στηρίζουν σε κάθε φάση της πορείας μου, για άλλη μια φορά στάθηκαν δίπλα μου δίνοντας μου κουράγιο και υπομονή. Δεν τους ευχαριστώ απλά για την ηθική συμπαράσταση που μου έδειξαν, τους ευχαριστώ για όλα...

« ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ »

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ασχολούμαστε με την διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά έδωσαν και δίνουν τη δυνατότητα στην Ελλάδα να αποκτήσει σύγχρονες υποδομές σε πολλούς τομείς έτσι ώστε να αναπτύξει την ανταγωνιστικότητα της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνονται σε αυτά της Δυτικής Μακεδονίας καθώς είναι και ο τόπος καταγωγής μου.

Θα δομηθεί σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο που είναι εισαγωγικό, γίνεται μια εκτενής αναφορά στην Ευρώπη. Ακολουθεί η διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων . Για την προγραμματική περίοδο 2014- 2020 γίνεται μια αναφορά στο τρίτο κεφάλαιο. Στο 4^ο κεφάλαιο μελετάμε κατά κύριο λόγο ευρωπαϊκά αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία εφαρμόστηκαν και συνεχίζουν να εφαρμόζονται στο χώρο της Δυτικής Μακεδονίας. Τέλος, η πτυχιακή ολοκληρώνεται με τα προβλήματα και τις προκλήσεις για την νέα προγραμματική περίοδο (2021-2027).

«MANAGEMENT EUROPEAN PROGRAMS. PROBLEMS AND CHALLENGES»

ABSTRACT:

In this thesis we deal with the management of European programs. These programs have given Greece the opportunity to acquire modern infrastructures in many areas so as to gain its competitiveness. Particular emphasis is given to those of Western Macedonia, as it is my place of origine.

In the introductory chapter an extensive reference to Europe is made. This is followed by the management of European programs. For the programming period 2014-2020 a reference is made in chapter 3. In the 4th chapter we are mainly studying European development programs that have been implemented and continue to be applied in the area of Western Macedonia. Finally, my thesis ends with the problems and challenges of the new programming period (2021-2027).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ
ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ABSTRACT

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	6
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	6
1.1 Εισαγωγή.....	6
1.2 Ίδρυση Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....	6
1.3 Διερεύνηση από τους 6 στους 25-28.....	8
1.4 Ευρώπη	8
1.5 Θεσμικά όργανα.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	11
ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	11
2.1 Τα ευρωπαϊκά προγράμματα γενικά	11
2.1.1 Ορισμός.....	11
2.1.2 Σκοπός.....	11
2.1.3 Τα βήματα- Συνήθη εμπόδια – Οφέλη.....	12
2.2 Διαρθρωτικά Ταμεία.....	13
2.3 Η εφαρμογή των προγραμμάτων	13
2.3.1 Κοινοτικός κανονισμός.....	14
2.3.2 Σχεδιασμός προγραμμάτων.....	14
2.3.3 Έγκριση και Εφαρμογή Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (Κ.Π.Σ).....	15
2.3.4 Διαχείριση, Παρακολούθηση, Αξιολόγηση	16
2.3.5 Πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι	19
2.4 Διαδικασίες έγκρισης ένταξης έργων-πράξεων στα Ε.Π.....	20
2.5 Δικαιούχοι, αποδέκτες και ωφελούμενοι των προγραμμάτων.....	23
2.6 Διαχείριση επιχειρησιακών προγραμμάτων.....	24
2.7 Διαχείριση της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ από τις ομάδες τοπικής δράσης (αναπτυξιακές εταιρίες)	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	31
5 ^η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020	31
3.1 Γενικά.....	31
3.2 Στρατηγική ‘Ευρώπη 2020’	31
3.3 Πολιτική Συνοχής	32
3.4 ΕΣΠΑ 2014-2020.....	33
3.4.1 Προγράμματα του ΕΣΠΑ	34
3.4.2 Χρηματοδοτικές προτεραιότητες- Χρηματοδοτικό πλαίσιο	36
3.5 Αξιολόγηση.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	39
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	39
4.1 Χαρακτηριστικά περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.....	39
4.2 Πλεονεκτήματα- Αδυναμίες και Κίνδυνοι- Ευκαιρίες (swot ανάλυση)	40
4.3 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας.....	41
4.3.1 Βασικοί στόχοι και Περιεχόμενα του Προγράμματος	42

4.4	Αξιολόγηση.....	46
4.5	Προτάσεις.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5		50
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (2021-2027)		50
5.1	Προβλήματα.....	50
5.2	Προκλήσεις	52
5.3	Προτάσεις.....	54
Βιβλιογραφία.....		Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να κατανοήσουμε την σημαντικότητα των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κατά πόσο αυτά μπορούν να βοηθήσουν την χώρα μας ιδιαίτερα στην περίοδο κρίσης που διανύουμε. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα εξετάζονται εξονυχιστικά και πλήρως μέσα από τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποια είναι η διαδικασία διαχείρισης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων;
2. Τι περιλαμβάνει το ΕΣΠΑ 2014-2020 και πως αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση;
3. Ποια η θέση της Δυτικής Μακεδονίας;
4. Ποια τα προβλήματα και οι προκλήσεις για την νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

1.1 Εισαγωγή

Η Ευρώπη, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, είναι ένα από τα τέσσερα παιδιά του βασιλιά Αγήνορα και της Τηλέφασσας. Ως ομορφότερη κόρη, θάμπωσε με την ομορφιά της τον Δία, ο οποίος αναγκάστηκε να μεταμορφωθεί σε ταύρος για να μπορέσει να την κλέψει. Η ιστορία απεικονίζεται στο νόμισμα των 2 ευρώ. Δύσκολα μπορεί να απαντηθεί το ερώτημα για το που χρωστάει η ευρωπαϊκή ήπειρος το όνομα της. Σε αυτό το ελληνικό παραμύθι; Στο έρεβος της γης; Ή στη θεά που ήρθε από τα βάθη της Ασίας; Πού τελειώνει η Ασία και που αρχίζει η Ευρώπη; Το ίδιο δύσκολο λοιπόν είναι και το ερώτημα για το ποια είναι ακριβώς τα γεωγραφικά όρια αυτής της ηπείρου.

Εκτός βέβαια από αυτό το πρόβλημα, σίγουρο είναι ότι στον ευρωπαϊκό χώρο τέθηκαν για πρώτη φορά σοβαρά ζητήματα για την ανθρώπινη ύπαρξη. Γεννήθηκε η επιστήμη, η φιλοσοφία, τα ιδεώδη της ελευθερίας, της ισότητας, της αδελφότητας, η τέχνη. Δόθηκαν σκληρές μάχες για να αποκρουστούν βάρβαροι από την Ασία και την Αφρική. Έζησαν, δούλεψαν, στοχάστηκαν και έγραψαν άνθρωποι που συνειδητά η ασυνείδητα συνέλαβαν στην δημιουργία μιας Ευρώπης, που πέρα από την γεωγραφική της ενότητα, αποτέλεσε κυρίως μια πολιτιστική ενότητα, έννοια.

Η σύλληψη αυτού του κοινού παρελθόντος ως του αναγκαίου υπόβαθρου για μια κοινή μελλοντική πορεία, συντελέστηκε αργόσυρτα στην ιστορική διαδρομή και τελικά επιβλήθηκε ως αποτέλεσμα καταστροφής. Η προσπάθεια δηλαδή για την ενοποίηση της Ευρώπης δεν είχε ως αφετηρία την ανάδειξη μιας κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά την αναζήτηση ενός κοινού οικονομικού συμφέροντος μέσα από την εξυπηρέτηση του οποίου θα διασφαλιζόταν παράλληλα η ειρήνη. (Παπαγιάννης, 2011)

1.2 Ίδρυση Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Έγιναν πολλές προσπάθειες για την ένωση της Ευρώπης μέχρι τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο, η ιδέα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης όμως, οδηγήθηκε σε πρακτικά αποτελέσματα μόνο μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο και τις τεράστιες καταστροφές που επέφερε στην πολύπαθη ήπειρο.

Ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών, Robert Schuman σε ομιλία του στις 9 Μαΐου 1950 διατύπωσε την ιδέα για πρώτη φορά. Η ημερομηνία αυτή, η οποία θεωρείται η γενέθλιος ημερομηνία της σημερινής Ευρωπαϊκή Ένωση γιορτάζεται κάθε χρόνο σαν Ημέρα της Ευρώπης. Η βασική πρόταση για τη συγχώνευση των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης έγινε το 1950 από τον ίδιο και έτσι, ένα χρόνο αργότερα, δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Η κοινότητα αυτή αποτελούνταν από έξι μέλη που ήταν τα εξής: Βέλγιο, Δυτική Γερμανία, Λουξεμβούργο, Γαλλία, Ιταλία και Κάτω Χώρες. Ένας αυτεξούσιος φορέας με το όνομα "Ανωτάτη Αρχή", θεσπίστηκε για να παίρνει τις σχετικές αποφάσεις της κοινότητας.

Τον Ιούνιο του 1955 στη Μεσσίνα, μια ομάδα εργασίας που συγκροτήθηκε από τα μέλη της ΕΚΑΧ, πήρε την εντολή και υπέγραψε ένα σχέδιο συμφωνίας που στηρίχτηκε σε τέσσερις βασικούς άξονες: την ελευθερία του εμπορίου, την υπερεθνικότητα, την εξασφάλιση της ειρήνης και τέλος την ανακατάληψη της δύναμης της Ευρώπης. Δύο ακόμα συνθήκες υπογράφηκαν σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, στη Ρώμη την 25/5/1957. Ήταν οι συνθήκες για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και για την Ευρωπαϊκή κοινότητα ατομικής ενέργειας (ΕΚΑΕ). Έτσι, αυτές οι τρεις συνολικά Συνθήκες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ) δημιούργησαν με τη σειρά τους τρεις «Κοινότητες» και εξ αυτού η επίσημη ονομασία που δόθηκε είναι «οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες».

Η Συνθήκη ΕΟΚ, έχει δεσπόζουσα σημασία, καθώς συγκροτεί μια κοινή αγορά ευρύτερου πλαισίου, η οποία θέλει να εξασφαλίσει ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών και των εργαζομένων σε αυτές όπως επίσης και όλων των προϊόντων και των κεφαλαίων. Δύο είναι οι βασικοί πυλώνες της ΕΟΚ: ο πρώτος είναι η συγκρότηση της Κοινής Αγοράς και ο δεύτερος είναι οι πολιτικές με τις οποίες θα λειτουργεί η Κοινότητα. Ο πρώτος άξονας λοιπόν που τιτλοφορείται ως οι «Βάσεις της Κοινότητας», εδράζει σε τέσσερις απαραίτητες «ελευθερίες» κυκλοφορίας όλων των υπηρεσιών, προσώπων, εμπορευμάτων και κεφαλαίων και προσδιορίζονται με σαφήνεια η κοινή πολιτική μεταφορών καθώς επίσης και η κοινή αγροτική πολιτική. Ο δεύτερος άξονας που τιτλοφορείται ως «Πολιτική της Κοινότητας», σχετίζεται με την οικονομική και κοινωνική πολιτική όπως επίσης με τους κανόνες ανταγωνισμού που θα διέπουν την αγορά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η δημιουργία και η σταδιακή ανάπτυξη της, είναι σαφές ότι βασίστηκε στη Συνθήκη ΕΟΚ.

Για τη δημιουργία όμως της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), σπουδαίο ρόλο έπαιξε και η σύνταξη μια άλλης συνθήκης, της συνθήκης του Μάαστριχτ, που υπογράφηκε το 1992. Κι αυτό γιατί με βάση αυτή τη συμφωνία, μέσα στο ήδη υπάρχον σύστημα της Κοινότητας, καθιερώθηκαν καινούριες μορφές συνεργασίας για τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Οι τομείς ανάπτυξης τέτοιων συνεργασιών ποικίλουν, αλλά ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε τον τομέα της δικαιοσύνης και της άμυνας. (Λεοντίδου, 2005)

1.3 Διερεύνηση από τους 6 στους 25-28

Το 1951 που ξεκίνησε και η οικονομική συνεργασία, οι μόνες χώρες που συμμετείχαν ήταν το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες (1958). Η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνθηκε με διαδοχικά κύματα προσχωρήσεων.

- Η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία προσχώρησαν το 1973.
- Η Ελλάδα το 1981.
- Το 1986 η Ισπανία και η Πορτογαλία.
- Η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία το 1995.
- Το 2004 η Κύπρος, η Λετονία, Μάλτα, Ουγγαρία, Σλοβενία, Σλοβακία, Εσθονία, Πολωνία και Τσέχικη Δημοκρατία.
- Δυο χώρες της βαλκανικής, η Ρουμανία και η Βουλγαρία, που μετείχαν στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις δεν κατόρθωσαν να παρακολουθήσουν τους ρυθμούς των υπολοίπων υποψηφίων τότε όμως το 2007 προσχώρησαν στην Ε.Ε.
- Πρόσφατα , το 2013 η Κροατία.

Τέλος ενταξιακές διαπραγματεύσεις έχουν ξεκινήσει με την Τουρκία, την Ισλανδία ενώ η Πρώην Γιουγκοσλαβική δημοκρατία της Μακεδονίας (Μακεδονία) αναμένει την έναρξη των διαπραγματεύσεων ένταξης που καθυστερούσε λόγω των ελληνικών αντιρρήσεων για την ονομασία της χώρας. (europa.eu, n.d.)

1.4 Ευρώπη

Η Ευρώπη είναι η τέταρτη σε έκταση ήπειρος του πλανήτη μας. Στην Ευρωπαϊκή ένωση ζουν και εργάζονται σήμερα σχεδόν 742.648.010 κάτοικοι που ανήκουν στα 28 πλέον κράτη-μέλη της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση καταλαμβάνει συνολικά με τα νησιά έκταση 10.500.000 τετρ. χλμ., το 7% περίπου της συνολικής ξηράς του πλανήτη μας. Είναι μια δύναμη που διαθέτει 208 περιφέρειες, 3.337.000 τετρ. χιλιόμετρα έκταση, ενώ το Ακαθάριστο Κοινοτικό Προϊόν ανέρχεται σε 6,2 τρις, ευρώ (τρέχουσες τιμές 1996). Αποτελεί μία οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών, οι οποίες έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για την ευημερία και την ειρήνη. Είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο διεθνή οργανισμό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μοναδική. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι

ένα κράτος που επιδιώκει να αντικαταστήσει τα υπάρχοντα κράτη. Τα κράτη μέλη της έχουν θεσπίσει κοινά θεσμικά όργανα στα οποία εκχωρούν ορισμένες εξουσίες τους, έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικές αποφάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Αυτή η από κοινού άσκηση της εθνικής κυριαρχίας καλείται επίσης «Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση». (Βικιπαίδεια , n.d.)

1.4.1 Οι αξίες της ένωσης

Σεβασμός της δημοκρατίας, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, του κράτους δικαίου, της ισότητας καθώς και σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένων αυτών που ανήκουν σε μειονότητες είναι οι αξίες που στηρίζεται η ένωση. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζονται από ανοχή, πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την αλληλεγγύη, την ισότητα μεταξύ ανδρών-γυναικών και την δικαιοσύνη. (Βύρωνας, 2005)

1.4.2 Στόχοι της ένωσης

Σκοπός της ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, της ευημερίας των λαών της καθώς και των αξιών της. Εξασφαλίζει χώρο δικαιοσύνης, ασφάλειας και ελευθερίας χωρίς εσωτερικά σύνορα και εσωτερική αγορά, ενώ ο ανταγωνισμός χαρακτηρίζεται ελεύθερος και ανόθευτος. Βασικός της στόχος είναι η πλήρης απασχόληση, η κοινωνική πρόοδος και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Εργάζεται για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και την σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς. Καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Ωθεί την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο και τέλος την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών. (ελεύθερος τύπος, 2005)

1.5 Θεσμικά όργανα

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: εκλέγεται από τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκπροσώπηση των συμφερόντων τους.
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: κινητήριο δύναμη και εκτελεστικό όργανο, εκπροσωπεί και προασπίζεται τα συμφέροντα της ΕΕ ως σύνολο.
- Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου, είναι αρμόδιο για την επίλυση νομικών διαφορών μεταξύ κρατών μελών, θεσμικών οργάνων της ΕΕ, επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων.
- Ελεγκτικό Συνέδριο: ελέγχει την χρηστή και νόμιμη διαχείριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε.
- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: εκφράζει τις απόψεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε οικονομικά και κοινωνικά θέματα.
- Επιτροπή των Περιφερειών: είναι συμβουλευτικό όργανο αποτελούμενο από εκπροσώπους των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης της Ευρώπης, εκφράζει τις απόψεις των περιφερειακών και τοπικών αρχών.
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: αρμόδια για την νομισματική πολιτική στη διαχείριση του ευρώ.
- Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής: ασχολείται με τις καταγγελίες πολιτών για περιπτώσεις κακοδιοίκησης από όργανο ή υπηρεσία της Ε.Ε.
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. με τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων (δανείζει χρήματα για έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και χορηγεί πιστώσεις για επενδύσεις μικρών επιχειρήσεων στην ΕΕ και για οικονομική ανάπτυξη στις υποψήφιες χώρες και τον αναπτυσσόμενο κόσμο).
- Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων: εξασφαλίζει ότι τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ σέβονται το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής των πολιτών όταν επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. (europe direct κοινοτηνή, n.d.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

2.1 Τα ευρωπαϊκά προγράμματα γενικά

- Προσφέρουν ευκαιρίες σε περιφερειακές- τοπικές δημόσιες αρχές και σε φορείς σε όλη την Ευρώπη και στις χώρες υπό ένταξη να μοιραστούν τις ιδέες και εμπειρίες τους σε ζητήματα εφαρμογής πολιτικών, με συνέπεια την βελτίωση της στρατηγικής τους για τους πολίτες τους και την ευρύτερη κοινωνία.
- Συγχρηματοδοτούν τις δραστηριότητες των έργων που πραγματοποιούνται από έναν οργανισμό σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς που έχουν βάση σε διαφορετικές χώρες της Ευρώπης. Μέσω των έργων διαπεριφερειακής συνεργασίας , όλοι οι εταίροι πρέπει να εντοπίσουν ένα θέμα κοινού ενδιαφέροντος και να δουλέψουν μαζί για συγκεκριμένο αριθμό ετών.

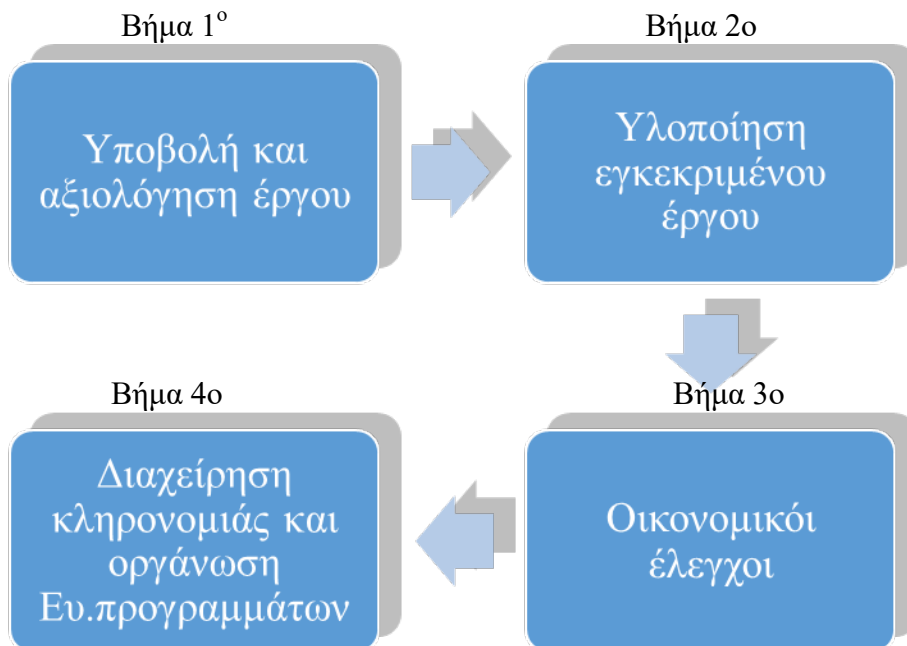
2.1.1 Ορισμός

Αποτελούν χρηματοδοτικά εργαλεία που έχουν σκοπό την προώθηση των προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής ένωσης. Αυτό επιτυγχάνεται με την οικονομική συμβολή της, η οποία χρηματοδοτεί πολλές εκατοντάδες έργα ανά την Ευρώπη σε διάφορους τομείς. Αφορούν Υπουργεία, επιχειρήσεις, ΟΤΑ, ΜΚΟ, ακαδημαϊκά ιδρύματα, συνεταιρισμούς, επιμελητήρια, κ.λπ. (Εμπεδοκλής, 2016)

2.1.2 Σκοπός

ΤΙ ΚΑΝΟΥΝ ΤΑ ΕΥΡ.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΤΙ ΔΕΝ ΚΑΝΟΥΝ ΤΑ ΕΥΡ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
Συμβάλουν στην υλοποίηση καινοτόμων πρωτοβουλιών	ΔΕΝ χρηματοδοτούν υποδομές
Συμβάλλουν στην διαμόρφωση στρατηγικής λαμβάνοντας υπόψη το Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι	ΔΕΝ δίνουν λύση σε οικονομικά προβλήματα
Προωθούν ανταλλαγή εμπειριών	ΔΕΝ αποτελούν έσοδα
Προωθούν συνεργασίες σε πολλά επίπεδα	

2.1.3 Τα βήματα- Συνήθη εμπόδια – Οφέλη



ΣΥΝΗΘΗ ΕΜΠΟΔΙΑ	ΟΦΕΛΗ
1. Έλλειψη δέσμευσης	1. Υλοποίηση σειράς καινοτόμων έργων.
2. Μη ύπαρξη διακριτού Γραφείου Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.	2. Δημιουργία δεσμών συνεργασίας και ανταλλαγής τεχνογνωσίας με άλλους οργανισμούς
3. Οικονομική διαχείριση + Κάλυψη ίδιας συμμετοχής.	3. Δημιουργία κουλτούρας εξωστρέφειας
4. Στελέχωση	4. Προβολή ισχυρής και σύγχρονης εικόνας.

(Diacheirisi_Eurwpaikwn_Programmatwn.ppt)

2.2 Διαρθρωτικά Ταμεία

Η διαχείριση και η εφαρμογή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων γίνεται με βάση τις αρχές της λειτουργίας των διαρθρωτικών ταμείων. Μπορούν να εξειδικευτούν ακόμη και να ενισχυθούν για την καλύτερη διαχείριση τους. Είναι τα εξής:

- Συγκέντρωση
- Προγραμματισμός των ενισχύσεων,
- Εταιρική σχέση μεταξύ μεγίστου αριθμού ενδιαφερομένων μερών ,
- Προσθετικότητα της ευρωπαϊκής ενίσχυσης σε σχέση με τις εθνικές επιδοτήσεις,
- Διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρησιμοποίησης των Ταμείων,
- Πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.

(Παναγιώτης Λιαργκόβας, 2007)

2.3 Η εφαρμογή των προγραμμάτων

1. Κοινοτικός κανονισμός
2. Ο σχεδιασμός- προγραμματισμός των προγραμμάτων από τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό , περιφερειακό ή άλλο επίπεδο (εδώ παρουσιάζονται οι ανάγκες)
3. Η έγκριση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης από την Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τα κράτη-μέλη και τις αρμόδιες Αρχές (περιλαμβάνουν τις προτεραιότητες της κοινοτικής δράσης).
4. Η λειτουργική φάση που έχει στόχο την εφαρμογή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μορφές παρέμβασης (έγκριση και υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμογής)
5. Η διαχείριση ,παρακολούθηση και αξιολόγηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και των παρεμβάσεων που πραγματοποιούν από κοινού η Επιτροπή και τα κράτη- μέλη και τα οποία ενδεχομένως μπορούν να αναθεωρηθούν.
6. Οι πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.

2.3.1 Κοινοτικός κανονισμός

Οι Κανονισμοί θέτουν τη βάση προετοιμασίας καθώς και τα σημεία αναφοράς κατά την υλοποίηση. Δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη σφαίρα του ενδιαφέροντος τους είναι ή το σύνολο των διαρθρωτικών ταμείων, ή οι επιμέρους χρηματοδοτήσεις τους (Κοινοτικές πρωτοβουλίες π.χ. INTERREG III, LEADER κ.α.). Τέλος δίνουν τις γενικές κατευθύνσεις για το περιεχόμενο και τις διαδικασίες εφαρμογής, που πρέπει να ακολουθήσουν οι φορείς σχεδιασμού.

Με δεδομένο τους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους, για να είναι η δράση της κοινότητας πιο αποτελεσματική, η **συγκέντρωση** κρίθηκε αναγκαία (σε λίγους στόχους προτεραιότητας, 3 από 7).

Η προσπάθεια συγκέντρωσης για τους νέους Κανονισμούς επικεντρώνεται στα εξής επίπεδα.

Θεματική συγκέντρωση σε τομείς παρέμβασης που έχουν προτεραιότητα τις ανάγκες.

Συγκέντρωση των χρηματοδοτήσεων στις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιφέρειες του στόχου 1.

Γεωγραφική συγκέντρωση με στόχο ο πληθυσμός να φτάσει στο 35-40% του συνολικού πληθυσμού της Ευρ. Ένωσης.

Μείωση αριθμού των στόχων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών

(eur-lex.europa.eu)

2.3.2 Σχεδιασμός προγραμμάτων

Ο **προγραμματισμός** συνίσταται στην κατάρτιση πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Παραμένει στο επίκεντρο της μεταρρύθμισης του 1999. Μέχρι να αναλάβουν την ευθύνη των δράσεων οι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς των έργων, πραγματοποιείται σύμφωνα με μία διαδικασία λήψης αποφάσεων βάσει εταιρικής σχέσης, σε περισσότερα στάδια. Σύμφωνα με το πλαίσιο των διατάξεων του γενικού κανονισμού για τα Διαρθρωτικά ταμεία, για όλους τους στόχους η περίοδος που καλύπτεται είναι επταετής. Δίνεται η δυνατότητα προσαρμογών σε συνάρτηση με την ενδιάμεση αξιολόγηση. Στην πρώτη αυτή φάση τα προγράμματα επεξεργάζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, σε εταιρική σχέση με τις ενδιαφερόμενες περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Τα προγράμματα είναι δύο ειδών:

Περιφερειακά: τα σχεδιάζουν οι περιφέρειες.

Εθνικά: τα προγράμματα εθνικού σκέλους και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες σχεδιάζονται από τα αρμόδια υπουργία, κάτω από την επίβλεψη συντονιστικού οργάνου.

(Πλασκοβίτης, 1994)

2.3.3 Έγκριση και Εφαρμογή Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (Κ.Π.Σ)

- Στο δεύτερο στάδιο τα κράτη μέλη υποβάλουν στην Επιτροπή τα έγγραφα προγραμματισμού που περιλαμβάνουν τις γενικές κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής διοίκησης. Οι μορφές που μπορεί να έχει ένα έγγραφο προγραμματισμού είναι οι εξής:

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Π.Σ)	ΕΝΙΑΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (Ε.Ε.Π)
Είναι έγγραφα που εγκρίνονται από την Επιτροπή, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος που έχουν τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των Ταμείων και του κράτους μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους. Αποτελούνται από επιχειρησιακά προγράμματα.	Αποτελεί μοναδικό έγγραφο, που εγκρίνεται από την Επιτροπή και στο οποίο συγκεντρώνονται τα στοιχεία που περιέχονται σε ένα κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα. Όσα αφορούν τον στόχο 1 είναι Κ.Π.Σ αλλά χρησιμοποιούνται στην περίπτωση ενός ποσού κάτω του 1 δις. Στο 2 στόχο είναι όλα Ε.Ε.Π. ενώ στο στόχο 3 η φύση τους εξαρτάται από την διάκριση περιφερειών και των κρατών μελών.

Το Κ.Π.Σ μπορεί να αναθεωρείται και να προσαρμόζεται με πρωτοβουλία ή του κράτους μέλους ή της επιτροπής σε συμφωνία με το κράτος μέλος ανάλογα με τα νέα στοιχεία και τα αποτελέσματα της εφαρμογής περιλαμβανομένων κυρίως των αποτελεσμάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ένα ΚΠΣ μπορεί να καλύψει περίοδο τριών έως και έξι ετών και περιλαμβάνει:

- Τους στόχους, την αναμενόμενη πρόοδο κατά τη σχετική περίοδο σε σχέση με την παρούσα κατάσταση και τους άξονες προτεραιότητας της κοινοτικής παρέμβασης που έχουν επιλεγεί,

καθώς και τις λεπτομέρειες της εκτίμησης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των προβλεπόμενων ενεργειών.

- Τη διάρκεια των παρεμβάσεων
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης στο οποίο καθορίζονται το ύψος και οι πηγές των παρεμβάσεων
- Πληροφορίες για τη διάθεση των μέσων για κάθε μελέτη ή τεχνική βοήθεια που χρειάζεται για την προετοιμασία, την εφαρμογή ή την προσαρμογή των σχετικών ενεργειών.
- Τις μορφές παρέμβασης.

Η **εταιρική σχέση** συνεπάγει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρμοδίων αρχών των κρατών- μελών σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο και καλύπτει όλα τα στάδια του προγραμματισμού, από την παρασκευή των σχεδίων έως την υλοποίηση των δράσεων. (ec.europa.eu)

- Η εφαρμογή των κοινοτικών πλαισίων στήριξης ξεκινά στο στάδιο αυτό (3^ο).

Η συνδρομή τους γίνεται με διάφορες μορφές παρέμβασης. Της Ε.Τ.Ε και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων δίνεται με διάφορες μορφές χρηματοδότησης. Αυτό εξαρτάται από την φύση των ενεργειών.

Σύμφωνα με την αρχή **της προσθετικότητας**, οι ευρωπαϊκές ενισχύσεις πρέπει να προστίθενται στις εθνικές ενισχύσεις και όχι να τις υποκαθιστούν. Τα κράτη οφείλουν να διατηρούν, για κάθε στόχο, τις δημόσιες δαπάνες τους τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με αυτό της προηγούμενης περιόδου. Μεταξύ των ετών 2000 και 2006, το γεωγραφικό επίπεδο ελέγχου της προσθετικότητας απλουστεύεται. Επιπλέον, τα κράτη θα υποβάλουν στην Επιτροπή τις αναγκαίες πληροφορίες κατά την έγκριση των προγραμμάτων, στο μεσοδιάστημα της εφαρμογής τους και στο τέλος. (www.3kps.gr, n.d.)

(Γκρινγκόρας)

2.3.4 Διαχείριση, Παρακολούθηση, Αξιολόγηση

Ο Νόμος 2860/00 καθορίζει τις διαδικασίες διαχείρισης παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Διαχείριση: Στο πλαίσιο του νέου κανονισμού για τα διαρθρωτικά Ταμεία, ορίζουν τα κράτη μέλη, για κάθε πρόγραμμα, μια διαχειριστική αρχή, με καθήκοντα την υλοποίηση, την κανονικότητα της διαχείρισης και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος..

Παρακολούθηση: Η Επιτροπή και τα κράτη- μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της συνδρομής των ταμείων σε επίπεδο Κ.Π.Σ. και ειδικών ενεργειών. Εξασφαλίζεται με εκθέσεις προόδου και δειγματοληπτικούς ελέγχους.

Επίσης, συγκροτούνται επιτροπές παρακολούθησης που ανήκουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Οι επιτροπές αυτές, στις οποίες προεδρεύει ένας εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα της πραγματοποίησης των διαρθρωτικών δράσεων. Ακόμη υπάρχουν και τα Δελτία Παρακολούθησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σε επίπεδο: Κ.Π.Σ/ Κ.Π, έργου / υποέργου, άξονα προτεραιότητας, μέτρου/ υπομέτρου, επιχειρησιακού Προγράμματος.

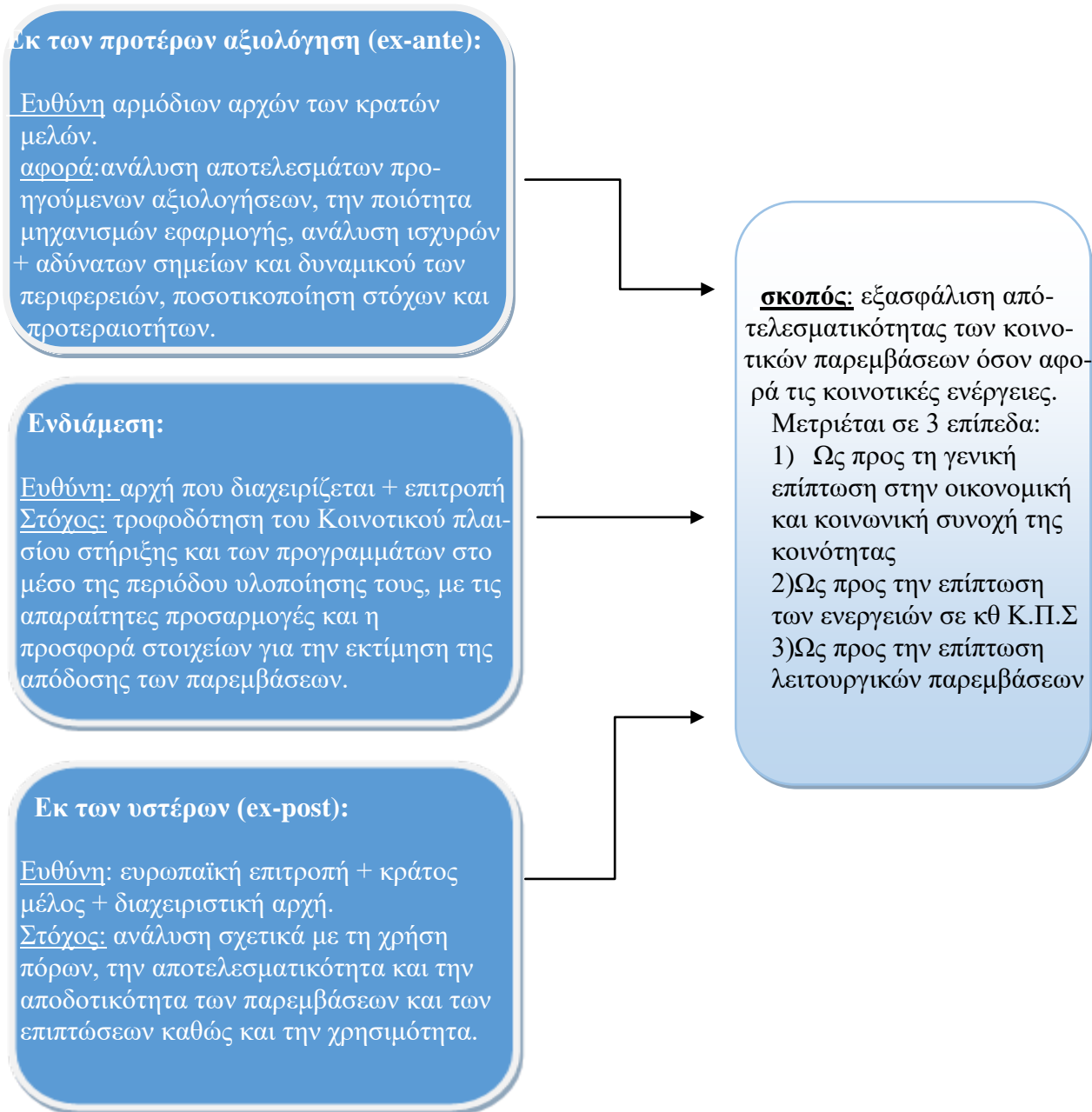
Τα πρωτογενή στοιχεία που απαιτούνται για την παρακολούθηση των Έργων και Υποέργων αποτυπώνονται στα Δελτία Παρακολούθησης δηλαδή στο Μηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης Υποέργου (Μ.Δ.Π.) και το Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης Έργου και Υποέργων (Τ.Δ.Π).

Η παρακολούθηση γίνεται με την χρήση φυσικών και οικονομικών δεικτών. Οι δείκτες αυτοί δείχνουν την πρόοδο της δράσης, της διαχείρισης και τέλος τα ενδεχόμενα προβλήματα.

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση-εκτίμηση στηρίζεται στη χρήση διαφόρων στοιχείων που παρέχει το σύστημα παρακολούθησης με βασικό σκοπό την εκτίμηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων των ενεργειών. Αποτελεί ευθύνη των κρατών μελών και της επιτροπής και εντάσσονται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών είναι αυτές που συμβάλουν για την διεξαγωγή τους.

(εφημερίς της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, α΄ τευχος,2000)

Οι υφιστάμενοι τρεις τύποι αξιολόγησης διατηρούνται. Με την μεταρρύθμιση όμως προσδιορίζεται ακριβώς ο υπεύθυνος φορέας.



Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε σχέση με μακροοικονομικούς δείκτες που βασίζονται σε περιφερειακά και εθνικά στατιστικά στοιχεία, σε δεδομένα που προκύπτουν από περιγραφικές αναλυτικές μελέτες και σε ποσοτικές αναλύσεις. Οι τρόποι αξιολόγησης καθορίζονται στα Κ.Π.Σ.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης λαμβάνονται υπ' όψη από την Επιτροπή κατάρτισης των Κ.Π.Σ. και την εξέταση των αιτήσεων για την χορήγηση συνδρομής. Υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό

Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στα πλαίσια της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής. Οι εκθέσεις αξιολόγησης τίθενται στη διάθεση του κοινού. (www.espa.gr, n.d.)

2.3.5 Πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη προχωρούν σε σύμβαση χρηματοδότησης. Σε αυτή, η επιτροπή πρέπει να καταβάλει ετήσιες πιστώσεις με βάση τα έγγραφα που έχουν εγκριθεί. Κάθε κράτος μέλος ορίζει για κάθε ένα πρόγραμμα μία αρχή πληρωμών που μεσολαβεί ανάμεσα στους τελικούς δικαιούχους και στην Επιτροπή, η οποία συνεργάζεται με την αρχή διαχείρισης και παρακολουθεί την εξέλιξη. Όταν η Επιτροπή αποφέρει τις πραγματικές δαπάνες των τελικών δικαιούχων, γίνονται οι φυσικές κινήσεις των κεφαλαίων. Η αύξουσα αποκέντρωση της διαχείρισης των προγραμμάτων βελτιώνει τους μηχανισμούς ελέγχου, που υπάγονται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η ίδια η Επιτροπή σιγουρεύει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, η λειτουργία των οποίων έγκειται στις αρχές διαχείρισης και πληρωμών. Ποσοστό 5% των δαπανών ενός προγράμματος πρέπει να αποτελούν αντικείμενο λεπτομερών ελέγχων. Τα κράτη μέλη έχουν ευθύνη, όταν διαπιστώνονται παρατυπίες, να προβούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της χρηματοδότησης των σχετικών ενεργειών. Τα χρηματοδοτικά μέσα που αποδεσμεύονται από τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου, ενώ αυτά που ανακτώνται από την Επιτροπή αφαιρούνται δια παντός.

- ❖ Θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ) χρήζουν μέτρων δημοσιότητας για να ενημερώσουν τους εν δυνάμει και τελικούς δικαιούχους σχετικά με τις δυνατότητες που δίνουν τα ταμεία. Έτσι, τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης, τα επιχειρησιακά προγράμματα, τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού και τα προγράμματα κοινοτικών πρωτοβουλιών υποχρεούνται να προβούν σε ενέργειες ενημέρωσης και δημοσιότητας. Σε κοινοτικό επίπεδο, η Επιτροπή επικροτεί τις ανταλλαγές εμπειριών και την ανάπτυξη των ανεπίσημων δικτύων των υπευθύνων της ενημέρωσης.

(οδηγός προγραμμάτων απο υπουργείο οικονομικών)

2.4 Διαδικασίες έγκρισης ένταξης έργων-πράξεων στα Ε.Π

Στοιχεία για τις Διαδικασίες Ένταξης, Υλοποίησης, Παρακολούθησης:

➤ Προκαταρκτικές διαδικασίες- πράξεων Προϋποθέσεις για την ένταξη στο Πρόγραμμα:

1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει το περιεχόμενο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού του Ε.Π.
2. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής για την ένταξη έργων /δράσεων στο Ε.Π. Την εισήγηση των κριτηρίων πραγματοποιεί η αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή.
3. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει την μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης των προτάσεων για ένταξη/ δράσεων στο Ε.Π. και εγκρίνει το περιεχόμενο των αιτήσεων ένταξης. Η εισήγηση για τα παραπάνω γίνεται από την αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή.

➤ Διαδικασίες έγκρισης ένταξης έργων/ πράξεων στο Ε.Π.

Για να ενταχθεί μία προτεινόμενη πράξη πρέπει να έχει «ωριμάσει», ώστε, αν εγκριθεί, να υλοποιηθεί απρόσκοπτα. Ως φάση ωρίμανσης μιας Πράξης, θεωρείται όλη η περίοδος της προπαρασκευής αυτής, που ξεκινά από το γενικό προγραμματισμό και καλύπτει χρονικά όλο το φάσμα του σχεδιασμού, μελετών, ερευνών, αδειοδοτήσεων κ.λπ. για να καταλήξει στη διακήρυξη της δημοπρασίας και περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που απαιτούνται για την πλήρη προπαρασκευή της Πράξης.

1. Η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. δημοσιοποιεί «Πρόσκληση» που απευθύνεται στους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για την κατάθεση αιτήσεων στην Δ.Α για την ένταξη συγκεκριμένων έργων /δράσεων και τη νομική προσωπικότητα των τελικών δικαιούχων, η πρόσκληση θα γίνεται με εγκύκλιο προς τους δημόσιους φορείς ή / και με δημοσίευση στον Τύπο. Η πρόσκληση περιλαμβάνει και τα τυποποιημένα έντυπα (Τεχνικά Δελτία Έργου), Τρεις διαθέσιμοι τύποι Τεχνικών Δελτίων:

- Υποδομών
- Ενισχύσεων
- Κατάρτισης καθώς και τα υπόλοιπα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην αίτηση(π.χ. μελέτες σκοπιμότητας, επιχειρησιακά σχέδια κλπ).

2. Κάθε ενδιαφερόμενος Φορέας που συνήθως ταυτίζεται με τον μελλοντικό Φορέα Υλοποίησης του έργου, συμπληρώνει την αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ένταξη συγκεκριμένου έργου / πράξης στο Ε.Π. και την υποβάλλει στην Δ.Α.. Η αίτηση περιλαμβάνει τουλάχιστον συμπληρωμένο το αντίστοιχο Τ.Δ.Ε. Τα Τεχνικά Δελτία των Έργων/ Ενεργειών περιλαμβάνουν:

- Την ταυτότητα του έργου
- Την σκοπιμότητα του
- Το φυσικό αντικείμενο
- Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Την ωρίμανση του έργου
- Τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό
- Το χρηματοδοτικό σχέδιο
- Τα στοιχεία επίβλεψης
- Διοικητικές καταστάσεις εξέλιξης και υλοποίησης του έργου
- Τα απαραίτητα επισυναπτόμενα έγγραφα και
- Την ανάλυση των Υποέργων με τα οποία θα υλοποιηθεί το έργο.

Η Συμπλήρωση Τεχνικών Δελτίων Έργων/Υποέργων απαιτεί: σαφήνεια και αξιοπιστία, συμπλήρωση όλων των πεδίων (εκτός εκείνων που δεν αφορούν τη συγκεκριμένη κατηγορία πράξης) και τέλος συνοδευτικά έγγραφα.

3. Η Διαχειριστική Αρχή εξετάζει και αξιολογεί την αίτηση με τα κριτήρια επιλογής και την μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης που έχουν αποφασισθεί για τα έργα της αντίστοιχης κατηγορίας από την Επιτροπή Παρακολούθησης. Όλη η διαδικασία αξιολόγησης αποτυπώνεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα. Οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια που ανήκουν στις εξής πέντε κατηγορίες:

- Φύση και είδος της πράξης στο πλαίσιο του Μέτρου

- Σκοπιμότητα της πράξης
- Πληρότητα της πράξης
- Ωριμότητα της πράξης
- Συμβατότητα με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές

4. Εάν το προτεινόμενο έργο/ πράξη δεν πληροί τα κριτήρια για την ένταξή του, η Δ.Α αποφασίζει την απόρριψή του και ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο Φορέα. Όπου κρίνεται αναγκαίο η Δ.Α προσκαλεί τον ενδιαφερόμενο Φορέα να υποβάλλει συμπληρωματικά στοιχεία
5. Εάν το προτεινόμενο έργο/ πράξη πληροί τα κριτήρια για την ένταξη του, η Δ.Α αποφασίζει κατ' αρχήν την ένταξή του.
6. Η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. γνωστοποιεί τις προτάσεις ένταξης συγκεκριμένων έργων/ πράξεων στον Ε.Π., στην Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. και στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, προκειμένου να διατυπώσουν την γνώμη τους εντός εύλογης προθεσμίας. Σκοπός των γνωμοδοτήσεων η διασφάλιση της συμβατότητας των πράξεων με τη στρατηγική και τις προτεραιότητες του Κ.Π.Σ. Η διαδικασία γνωμοδοτήσεων ολοκληρώνεται σε 15 εργάσιμες ημέρες. Η διαδικασία ολοκληρώνεται σε τρεις μήνες.
7. Μετά την προηγούμενη γνωμοδότηση, η ένταξη των έργων/ πράξεων στα μέτρα του Ε.Π. διενεργείται με απόφαση του Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα που υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. η οποία και ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο Φορέα. Ενδεικτικό περιεχόμενο απόφασης ένταξης:
 - Στοιχεία της πράξης (φυσικό αντικείμενο, τελικός δικαιούχος, προϋπολογισμός, φορέας χρηματοδότησης κ.ά.)
 - Όροι ένταξης της πράξης και υποχρεώσεις τελικού δικαιούχου. • Δήλωση αποδοχής από τον τελικό δικαιούχο.

➤ Διαδικασίες υλοποίησης έργου/ ενέργειας:

1. Ο Φορέας Υλοποίησης(Φ.Υ) προχωρεί στην παραγωγή του έργου/πράξης με βάση τα στοιχεία της απόφασης ένταξης του έργου στο Ε.Π.

2. Ο Φ.Υ. υποχρεούται να τηρεί φάκελο του έργου.
3. Ο Φ.Υ. υποχρεούται να αποστέλλει στην Δ.Α. Μηνιαία Δελτία Δαπανών του έργου και τριμηνιαία Δελτία Προόδου υλοποίησης του έργου.
4. Σε περίπτωση ανάγκης τροποποίησης των περιεχομένων του ΤΔΕ ζητείται και πάλι έγκριση από την Δ.Α. όπως και στην αρχική διαδικασία.

➤ Υποχρεώσεις των Τελικών Δικαιούχων:

- Συστηματική ενημέρωση της Δ. Α.
- Τήρηση εθνικής και κοινοτικής νομοθεσία
- Τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας
- Προεγκρίσεις του Ν. 1418/84
- Ανταπόκριση σε όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμού
- Εξασφάλιση λειτουργίας του έργου

(Παύλος Δόικος, 2007)

(εγκύκλιος για τις διαδικασίες ένταξης πράξεων στα επιχειρησιακά προγράμματα, 2001)

2.5 Δικαιούχοι, αποδέκτες και ωφελούμενοι των προγραμμάτων

Οι φορείς και οι επιχειρήσεις του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που είναι αρμόδιοι-αρμόδιες για την εκτέλεση των πράξεων ορίζονται ως τελικοί δικαιούχοι.

Κατηγοριοποιούνται ως εξής:

Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργεία και Περιφέρειες)	Ν.Π.Δ.Δ που ανήκουν στα Υπουργεία + Περιφέρειες	Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού	Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύ- ονται από το δημόσιο δημ. Επιχειρήσεις, ΜΚΟ ιδρύματα κ.α.
--	--	--	--

Ειδικότερα οι Τελικοί Δικαιούχοι μπορεί να είναι Περιφέρειες, ΟΤΑ (α και β βαθμού), ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ. Ενδιάμεσοι Φορείς (ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα αναλαμβάνουν τη διαχείριση συγκεκριμένων προγραμμάτων έργων/ δράσεων που εντάσσονται σε συγκεκριμένα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ. Τα έργα αυτά τα χρηματοδοτούν ιδιωτικά κεφάλαια. Ο Ενδιάμεσος Φορέας διαχειρίζεται τους αντίστοιχους πόρους και χρηματοδοτεί συγκεκριμένους Φορείς (Δημόσιους ή Ιδιωτικούς) για την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων/ δράσεων.

Ενδιάμεσος φορέας: είναι συνήθως οι αναπτυξιακές εταιρίες σε διάφορα σχήματα. Έτσι συναντάμε τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.) στην Κ.Π. LEADER+, τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης Δράσεων (Ε.Φ.Δ.) ανά Περιφέρεια ή Ομάδες Περιφερειών στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα», τις Δομές Στήριξης στο Μέτρο 7.14 του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» σε όλα τα Π.Ε.Π. και συγκεκριμένα στα Μέτρα που υπάρχει Ιδιωτική συμμετοχή.

Άμεσα - Έμμεσα Ωφελούμενοι μιας πράξης: ορίζονται οι συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, τις ανάγκες των οποίων αντιμετωπίζει με την υλοποίηση των προτάσεων κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην περίπτωση καθεστώτων ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 της Συνθήκης της Ε.Κ. και στην περίπτωση χορήγησης ενισχύσεων από φορείς που έχουν ορισθεί από τα κράτη - μέλη, οι τελικοί δικαιούχοι είναι οι φορείς που χορηγούν τις ενισχύσεις.

Τελικοί Αποδέκτες: ορίζονται οι επιχειρήσεις ή τα Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα στα οποία εκχωρούνται οι ενισχύσεις. Η αναζήτηση των φορέων ή/ και των επιχειρήσεων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα καθώς και των ιδιωτών που έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν πρόταση για ένταξη στις πράξεις των Μέτρων γίνεται ή με βάση το πρόγραμμα ή με βάση την ιδιότητα του υποβάλλοντος την πρόταση

(β' τεύχος εφημερίς της Κυβερνήσεως, 2002)

2.6 Διαχείριση επιχειρησιακών προγραμμάτων

Για κάθε Ε.Π την ευθύνη υλοποίησης έχει αναλάβει συγκεκριμένο Υπουργείο. Κάθε Ε.Π αποτελείται από «Άξονες Προτεραιότητας» και «Μέτρα».

Το πρόγραμμα καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί «Πράξεις», δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα.

➤ Διαδικασία προκηρύξεων /προσκλήσεων

Η Διαχειριστική Αρχή κάθε Υπουργείου προβαίνει στην προκήρυξη ενός Μέτρου ή επιμέρους δράσεων ενός Μέτρου του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το υπουργείο έχει την ευθύνη και πληροφορεί τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για τη συγχρηματοδότηση σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Βάσει των μέτρων του συμπληρώματος προγραμματισμού, η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος καλεί τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους να ενδιαφερθούν και να καταθέσουν αιτήσεις. Η πρόσκληση γίνεται ή με εγκύκλιο σε όλους τους δημόσιους φορείς ή με δημοσίευση στον τύπο. Οι διαχειριστικές αρχές κάνουν τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων των τομεακών και των περιφερειακών Ε.Π. ,σε επίπεδο Μέτρου Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η προκήρυξη αναφέρει ρητά:
Την ημερομηνία και τον τόπο υποβολής των προτάσεων από τους ενδιαφερομένους.
Τους Τελικούς Δικαιούχους για το Μέτρο ή Δράση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Μέτρου, τον προϋπολογισμό του Μέτρου, την Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική και Εθνική Συμμετοχή), την Ιδιωτική Συμμετοχή (όπου αυτή υπάρχει).
Τις διαδικασίες αξιολόγησης των προτάσεων.
Πληροφορίες για το Ε.Π., για τους σκοπούς και τους στόχους του προγράμματος, τις Ομάδες-Στόχους που αναμένεται να επωφεληθούν με την υλοποίησή του , τις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος κ.α.

➤ Οι ενδιαφερόμενοι φορείς υλοποίησης του προγράμματος ακολουθούν την εξής διαδικασία:

1. Ενημέρωση για την προκήρυξη του Υπουργείου από τα ΜΜΕ ή με επίσκεψη του δικτυακού τόπου του Υπουργείου και της Διαχειριστικής Αρχής. Σε ορισμένες περιπτώσεις η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος μπορεί να αποσταλεί απ' ευθείας απ' τη Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου στους Φορείς Υλοποίησης του προγράμματος.
2. Εκδήλωση ενδιαφέροντος προς την Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου και υπεύθυνη δήλωση.
3. Προώθηση των διαδικασιών ωρίμανσης, δηλαδή εξασφάλιση ,παραγωγή, συγκέντρωση του αναγκαίου υποστηρικτικού υλικού.
4. Δημιουργία του φακέλου υποψηφιότητας.

Ο φάκελος θα περιλαμβάνει:

- Αίτηση εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και υπεύθυνη δήλωση.
- Στοιχεία της πρότασης.
- Τεχνική περιγραφή της πρότασης.
- Μελέτη βιωσιμότητας-σκοπιμότητας (όπου απαιτείται)

5. Συμπλήρωση δηλαδή των Τεχνικών Δελτίων των Έργων/Ενεργειών, τα οποία θα περιλαμβάνουν:

- Την ταυτότητα του έργου
- Το φυσικό αντικείμενο
- Την σκοπιμότητά του
- Τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Την ωρίμανση του έργου
- Τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό
- Το χρηματοδοτικό σχέδιο
- Τα στοιχεία επίβλεψης
- Διοικητικές καταστάσεις εξέλιξης και υλοποίησης του έργου
- Τα απαραίτητα επισυναπτόμενα έγγραφα και
- Την ανάλυση των Υποέργων με τα οποία θα υλοποιηθεί το έργο

(Γκανά, 2010)

Τα Τεχνικά Δελτία βασίζονται και συνοδεύονται από Μελέτη υλοποίηση συγκεκριμένης παρέμβασης και έκθεση βιωσιμότητας- σκοπιμότητας.

➤ Αξιολόγηση

Η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος εξετάζει τις προτάσεις βάσει κριτηρίων που εξειδικεύονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και όπου χρειαστεί ενημερώνει τον Φορέα για την υποβολή επιπλέον στοιχείων.

Τέλος η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει τους ενδιαφερομένους Φορείς που υπέβαλαν προτάσεις αν εγκρίνονται οι προτάσεις τους ή όχι. Στην αρνητική αξιολόγηση ενημερώνεται ο Τελικός Δικαιούχος με σχετική αιτιολόγηση. Στη θετική η διαδικασία συνεχίζεται στα επόμενα στάδια με υπογραφή σύμβασης μεταξύ της Διαχειριστική Αρχή και του Φορέα για την υλοποίηση του έργου.

Τα ίδια ισχύουν και για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα με την διαφορά ότι τις παραπάνω ενέργειες προκηρύξεων /προσκήψεων Μέτρων ή Δράσεων Μέτρου εκτελεί η Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας.

Στις περισσότερες των περιπτώσεων (ιδιαίτερα στα Τομεακά Ε.Π.) προβλέπονται ως Τελικοί Δικαιούχοι Μέτρων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Λόγω αδυναμίας όμως υλοποίησης /διαχείρισης αυτών από τους ΟΤΑ ,εξαιτίας έλλειψης του απαραίτητου εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού σε αυτούς, την υλοποίησή τους αναλαμβάνουν, με την διαδικασία των προγραμματικών συμβάσεων, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στις οποίες μέτοχοι είναι οι ΟΤΑ. Έτσι, γίνεται η εκδήλωση ενδιαφέροντος στην αρμόδια

Διαχειριστική Αρχή από κάποιον ΟΤΑ αλλά την διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος αναλαμβάνει η Αναπτυξιακή Εταιρία της αντίστοιχης περιοχής του Ο.Τ.Α.

Συνεπώς οι Αναπτυξιακές Εταιρίες μπορούν να υλοποιήσουν ένα έργο είτε υποβάλλοντας πρόταση στην υλοποίηση ενός Μέτρου ή Δράσεων ενός Μέτρου ενός Ε.Π. όταν στην προκήρυξη της Διαχειριστική Αρχή αναφέρονται ως Τελικοί Δικαιούχοι, είτε ακόμη και με υπογραφή προγραμματικής σύμβασης με τους ΟΤΑ.

(www.interreg.gr)

2.7 Διαχείριση της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ από τις ομάδες τοπικής δράσης (αναπτυξιακές εταιρίες)

Η Κ.Π. LEADER+ είναι η πρωτοβουλία που διαχειρίζονται σήμερα 40 αναπτυξιακές εταιρίες. Καθιέρωσε την συμπλήρωση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης των διαρθρωτικών ταμείων ενσωματώνοντας καινοτόμες επιχειρηματικές στρατηγικές (όπως ο αγροτουρισμός, η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, η αξιοποίηση των τοπικών πρώτων υλών) κατορθώνοντας να τις τοποθετήσουν στον Ελληνικό ή ακόμη και στον Ευρωπαϊκό χάρτη. Δηλαδή η Κ.Π. LEADER+ αποτέλεσε και το μοχλό ανάδειξης και καταξίωσης των αναπτυξιακών εταιριών. Άρα ο τρόπος διαχείρισής της παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. (Λαδιάς, 2014)

➤ Διαδικασία προγράμματος :

Η Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου Γεωργίας(το οποίο είναι υπεύθυνο για την διαχείριση της κοινοτικής πρωτοβουλίας) καλεί τους ενδιαφερομένους (αναπτυξιακές εταιρίες) να υποβάλουν Σχέδια Τοπικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων στο πλαίσιο της Κ.Π. LEADER+ με σκοπό την κατάθεση των προτάσεων εντός συγκεκριμένης ημερομηνίας.

Η Προκήρυξη αναφέρει:
Το συνολικό προϋπολογισμό της πρωτοβουλίας, με την αντίστοιχη Δημόσια Δαπάνη και την Κοινοτική Συμμετοχή
Την τελική προθεσμία υλοποίησης των επιμέρους επενδυτικών σχεδίων.
Τον μέγιστο αριθμό φορέων που θα αναλάβουν την κατάρτιση και παρακολούθηση των αντίστοιχων προγραμμάτων ανά περιοχή
Τις περιοχές που θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα
Ποιοι θα είναι οι ωφελούμενοι του προγράμματος.
Τους φορείς που έχουν δικαίωμα υποβολής πρότασης υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων
Οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι επενδυτές θα μπορούν να υποβάλλουν τις προτάσεις τους στο φορέα (ΟΤΔ) που θα υλοποιήσει το πρόγραμμα της περιοχής. Αρμόδια Αρχή στο Υπουργείο είναι η Ειδική Γραμματεία Γ' ΚΠΣ-η οποία είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των σχεδίων τοπικών προγραμμάτων που υποβάλλονται
Απαιτούμενη εγγύηση για τη συμμετοχή αναπτυξιακών εταιριών(ΟΤΔ) είναι η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής ύψους ίσου με το 1% του συνολικού κόστους του σχεδίου του τοπικού προγράμματος

➤ Φορείς υλοποίησης του προγράμματος

Την Κ.Π LEADER+ σχεδιάζουν και υλοποιούν οι Ομάδες Τοπικής Δράσης. Είναι εταιρικά σχήματα δημοσίου-ιδιωτικού τομέα τα οποία λαμβάνουν στήριξη μέσω του Τέταρτου Άξονα Προτεραιότητας «LEADER» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, για την υλοποίηση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές , όπως

- η τοπική Αυτοδιοίκηση (α' και β' βαθμού),
- Σύλλογοι,
- Παραγωγικά και Επιστημονικά Επιμελητήρια,
- Συνεταιρισμοί και Ε.Α.Σ,
- επιστημονικοί φορείς,
- περιβαλλοντικές και λοιπές οργανώσεις,

- εκπρόσωποι εργαζομένων,
- ιδιώτες (ΝΠΙΔ,
- φυσικά πρόσωπα)και άλλοι.

Βασικά χαρακτηριστικά των Ο.Τ.Α.
Η μορφή Ανώνυμης Εταιρίας
Η στελέχωση με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό
Η ευρύτερη συμμετοχή τοπικών φορέων
Η ύπαρξη ικανής οικονομικής ευρωστίας
Η εγκατάσταση στις συγκεκριμένες περιοχές

➤ Οι στόχοι του προγράμματος

Πραγματοποιούνται τοπικά με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής.

«Θέματα συσπείρωσης» των τοπικών προγραμμάτων της χώρας μας είναι:
Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές εφαρμογής
Η αξιοποίηση, προστασία και ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιοχών κοινοτικού ενδιαφέροντος NATOURA 2000
η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας προϊόντων και υπηρεσιών
η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές.

➤ Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν επενδυτική πρόταση στα πλαίσια ενός τοπικού προγράμματος

Η υποβολή επενδυτικών προτάσεων μπορεί να γίνει από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδιώτες, Οργανισμούς τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις, Ο.Τ.Α, Συνεταιρισμοί, Σύλλογοι κ.λπ.).

Αναγκαίες προϋποθέσεις για την υποβολή προτάσεων
Να υπάρχει εγκεκριμένο αντίστοιχο πρόγραμμα στην συγκεκριμένη περιοχή
Ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους.
Η επενδυτική πρόταση να εντάσσεται στη φιλοσοφία και το περιεχόμενο του τοπικού προγράμματος

- Διαδικασία υλοποίησης των (τοπικών) προγραμμάτων και ένταξη των έργων/ επενδύσεων

Ενέργειες που ακολουθούν μετά την αξιολόγηση και την επιλογή των προγραμμάτων
Πλατιά ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού. Προκήρυξη του (τοπικού) προγράμματος, με σκοπό να υποβάλλουν προτάσεις για έργα/ επενδύσεις οι ενδιαφερόμενοι. Οι επενδυτικές προτάσεις πρέπει να συναχθούν σύμφωνα με πρότυπο που χορηγείται από τις Ο.Τ.Δ.
Αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται, σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια και επιλογή αυτών που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του (τοπικού) προγράμματος. Οι φάκελοι εξετάζονται και εγκρίνονται από την διεύθυνση της εταιρίας με την συμμετοχή εκπροσώπων και τοπικών φορέων. Στη φάση αυτή υπάρχει πάντα έλεγχος για την αποφυγή χαρισματικών εγκρίσεων.
Υπογραφή σύμβασης μεταξύ της Ο.Τ.Δ. και του επενδυτή, του οποίου η επενδυτική πρόταση εγκρίθηκε. Στη συνέχεια για να γίνει η εκταμίευση των χρημάτων η ΟΤΔ (ΑΝ.ΕΤ.) ενημερώνει σταδιακά το αντίστοιχο Υπουργείο για την πορεία ολοκλήρωσης των έργων που έχουν εγκριθεί. Τα χρήματα καταβάλλονται τμηματικά

(leader, n.d.)
(Α.Ε.ΝΟ.Λ.Α.Ε)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

5^η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020

3.1 Γενικά

Βρισκόμαστε ήδη στη διάρκεια της 5^{ης} προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Σε σύγκριση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους εντοπίζουμε κάποιες βασικές διαφοροποιήσεις:

- Υιοθετεί μια φιλοσοφία που δεν περιορίζει τους δικαιούχους, τους τομείς, το είδος έργων και δράσεων προς υποστήριξη.
- Εισάγει νέες έννοιες όπως: Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης, τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, αγροτική οικονομία σε διασύνδεση με τις υπηρεσίες τουρισμού και πολιτισμού, ενίσχυση της τάσης επιστροφής στην ύπαιθρο.
- Οι αιρεσιμότητες είναι πιο αυστηρές, με δυνατότητα ακόμα και να αναστείλει μια χρηματοδοτούμενη δράση αν δεν πληρούνται οι συμφωνημένοι όροι και στόχοι.
- Γιγαντώνονται τα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Εξαιτίας της μεγάλης οικονομικής κρίσης, αυτή η προγραμματική περίοδος αποτελεί σημαντική και πραγματική πρόκληση για την Ελλάδα, η οποία συμμετέχει ενεργά στις διαπραγματεύσεις με τους Ευρωπαίους εταίρους. Η εθνική δημόσια διαβούλευση με τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες καθώς και με τους κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς εταίρους για την προετοιμασία της Σύμβασης/Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης, δηλαδή «του νέου ΕΣΠΑ», έχει ξεκινήσει. (info-peta.gr, n.d.)

3.2 Στρατηγική ‘Ευρώπη 2020’

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» χρησιμεύει ως πλαίσιο αναφοράς για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Δίνει έμφαση στην έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη ως μέσο αντιμετώπισης των διαρθρωτικών αδυναμιών της ευρωπαϊκής οικονομίας, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητάς της και ενίσχυσης μιας διατηρήσιμης κοινωνικής οικονομίας της αγοράς.

Αυτές οι τρεις προτεραιότητες θα βοηθήσουν την ΕΕ και τα κράτη-μέλη της να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Κάθε κράτος-μέλος έχει υιοθετήσει τους δικούς του εθνικούς στόχους σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς.

Πιο συγκεκριμένα, η Ένωση έθεσε πέντε φιλόδοξους στόχους προς επίτευξη μέχρι το 2020:

- απασχόληση,
- καινοτομία,
- εκπαίδευση,
- κοινωνική ένταξη
- κλίμα/ενέργεια.

(ec.europa.eu, n.d.)

3.3 Πολιτική Συνοχής

Η Συνθήκη της Λισαβόνας, προσθέτει μία ακόμα πτυχή στη συνοχή. Αναφέρεται στην «οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή», με ιδιαίτερη έμφαση «στις αγροτικές περιοχές, τις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές». Σύμφωνα με τα παραπάνω, η πολιτική συνοχής πρέπει, πέραν της οικονομικής και κοινωνικής, να προωθεί μια πιο ισορροπημένη και βιώσιμη «χωρική ανάπτυξη» που συνιστά μια έννοια ευρύτερη από αυτήν της περιφερειακής πολιτικής. Μέσω της Πολιτικής Συνοχής υλοποιούνται εκατοντάδες χιλιάδες έργα ανά την Ευρώπη τα οποία χρηματοδοτούνται από:

Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης
(ΕΤΠΑ)



Ταμείο συνοχής (ΤΣ)

- Τουρισμός, πολιτισμός, βιομηχανίες
- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο (ΕΚΤ).



- Στήριξη της απασχόλησης και καταπολέμηση της ανεργίας
- Υποστήριξη της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης
- Στήριξη της μεταρρύθμισης του Δημόσιου Τομέα
- Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, ο συντονισμός και η συνεκτικότητα μεταξύ της Πολιτικής Συνοχής και των άλλων πολιτικών της ΕΕ που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη όπως η Αγροτική Ανάπτυξη και η Αλιευτική και Θαλάσσια Πολιτική, έχουν ενισχυθεί με τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Τα πέντε αυτά ταμεία είναι γνωστά ως τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

(www.espa.gr, n.d.)

(Κότιος, 2018)

3.4 ΕΣΠΑ 2014-2020

Αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας, που οδήγησαν στην οικονομική κρίση, καθώς και τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν έρχονται να αντιμετωπιστούν μέσω των προγραμμάτων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης. Επιδιώκει την επίτευξη των στόχων της πολιτικής Συνοχής και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η Ελλάδα ενεργοποίησε τα προγράμματα της νέας περιόδου πριν από κάθε άλλη χώρα της ΕΕ. Εντάσσεται στο αναπτυξιακό όραμα για την Ελλάδα του 2020 και έχει τους εξής στόχους:

1. Να επιστρέψει η χώρα σε τροχιά ανάπτυξης
2. Να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή
3. Να περιοριστούν οι συνέπειες της κρίσης

(Sluijters, 2018)

- Όραμα: Η αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας καθώς και η δημιουργία θέσεων εργασίας.

- Κύριοι άξονες:
 - Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
 - Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού.
 - Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
 - Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.
 - Προστασία του περιβάλλοντος.

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση καθώς επίσης και οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα).

3.4.1 Προγράμματα του ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά (αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα) και τα 13 Περιφερειακά (ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας). Από τα 26 δις ευρώ, το 20% διατέθηκε για εθνικούς πόρους ενώ το υπόλοιπο 80% αποτέλεσε πόρους Διαρθρωτικών- Επενδυτικών Ταμείων της Ε.Ε. Πιο συγκεκριμένα:

- 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ένα για κάθε μία από τις 13 Περιφέρειες της χώρας (5,8 δις. ευρώ)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (4,7 δις. ευρώ)

- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (6 δισ. ευρώ)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (0,5 δισ. ευρώ)
- Επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση (2,7 δισ. ευρώ)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα (0,5 δισ. ευρώ)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική Βοήθεια (0,4 δισ. ευρώ)
- Επιχειρησιακό πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (5,2 δισ. ευρώ)

Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περιφέρειες της χώρας μας, είναι τα εξής:

- Αδριατικής-Ιονίου
- MED
- MED ENI CBC
- Black Sea basin ENI CBC
- INERREG EUROPE
- Balkan Meditteranean

Στα προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας περιλαμβάνονται τα δίκτυα συνεργασιών URBACT και ESPON, καθώς και το INTERACT, το οποίο παρέχει τεχνική υποστήριξη σε όλα τα προγράμματα ΕΕΣ στον Ευρωπαϊκό χώρο.

(www.espa.gr, n.d.)

➤ Αρχιτεκτονική νέου ΕΣΠΑ:

Τέσσερα εθνικά επιχειρησιακά προγράμματα έρχονται να δώσουν:

- Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (3,8δισ) : αναπτυξιακή ώθηση στην Ελλάδα .
- Μεταρρύθμιση του Δημοσίου (0,4 δισ): εκσυγχρονισμό στο κράτος.
- Περιβάλλον – Μεταφορές (3,7 δισ): ολοκλήρωση των βασικών υποδομών.
- Εκπαίδευση , Κατάρτιση, Απασχόληση (2 δισ): περιορισμό των συνεπειών της κρίσης και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με εμπροσθοβαρή υλοποίηση δράσεων κοινωνικού χαρακτήρα και καταπολέμησης της ανεργίας.

(Ζησοπούλου)

3.4.2 Χρηματοδοτικές προτεραιότητες- Χρηματοδοτικό πλαίσιο

➤ Προτεραιότητες:

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας
 Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
 Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
 Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
 Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

➤ Προϋπολογισμός:

Περιφέρειες Λιγότερο Ανεπτυγμένες	7.201.034.095
Περιφέρειες Περισσότερο Ανεπτυγμένες	2.595.586.609
Περιφέρειες Μετάβασης	2.360.822.957
Ταμείο Συνοχής	3.249.836.729
Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	4.195.972.284
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	231.700.000
Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας	250.000.000
Ταμείο Συνοχής (στο Ταμείο Υποδομών CEF)	580.000.000
Πρωτοβουλία για τη Νεανική Απασχόληση	171.517.029
ΣΥΝΟΛΟ	20.836.469.703

(<https://www.eetaa.gr/eu/eu2020/synantiseis/kavala/firbas.pdf>)

3.5 Αξιολόγηση

Το θέμα της απορρόφησης παρουσιάζει σημαντικά κενά και προβλήματα. Σχετικά με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους η εμπειρία έχει αποδείξει επιτάχυνση των απολήψεων μετά το τέταρτο έτος, για να μην χαθούν οι πόροι. Ωστόσο στην συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο τα έτη 2017 και 2018 (τέταρτο-πέμπτο) κρίθηκαν υποτονικά, αφού δεν παρατηρήθηκε τίποτα από τα παραπάνω με αποτέλεσμα να χρειαστούν εντατικές και άμεσες προσπάθειες. Αν και η Ελλάδα υποβοηθήθηκε από την πρόσθετη προχρηματοδότηση που παρείχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα πρώτα χρόνια του ΕΣΠΑ, η σωρευτική εισροή πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ ανήλθε σε 3,52 δισ.(από το 2014 ως το 2017). Αριθμός πολύ χαμηλότερος από αυτόν των προηγούμενων περιόδων. Οι ετήσιες απολήψεις της Ελλάδος από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ ανήλθαν σε 1,252 δισ. ευρώ το 2017, αισθητά μειωμένες σε σχέση τόσο με τα προηγούμενα έτη της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2014-2020 όσο και με το αντίστοιχο τέταρτο έτος των δύο προηγούμενων προγραμματικών περιόδων ΕΣΠΑ 2007-2013 και Γ' ΚΠΣ 2000- 2006. Το πρώτο τρίμηνο του 2018, οι εισροές των διαρθρωτικών πόρων ανέρχονται σε μόλις 317 εκατ. ευρώ.

Η χώρα μας κατέλαβε την πρώτη θέση στην απορρόφηση σε κεντρικό επίπεδο διαχείρισης, γεγονός που οφείλει στα έργα της προηγούμενης περιόδου. Η κυβέρνηση έως τις 31/12/2016 δεν κατάφερε να τα υλοποιήσει πλήρως και έτσι μεταφέρθηκαν με σκοπό να ολοκληρωθούν στο νέο ΕΣΠΑ. Μάλιστα, όπως πιστοποιείται από τα στοιχεία της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού του 2017, η κυβέρνηση πέρασε, κατά 29,3 %, κάτω από τον πήχη του στόχου που είχε θέσει η ίδια (από τα 2,28 δισ. ευρώ , το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης ανακοίνωσε απορρόφηση 1,61 δισ. Ευρώ.

Στο 0% βρίσκεται η απορρόφηση της ΕΠΑνΕΚ, του μεγαλύτερου τομειακού Ε.Π. «Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα - Καινοτομία» 2014-020, του ΕΣΠΑ για τις επιχειρήσεις και την πραγματική οικονομία. Οι κοινοτικοί πόροι δεν αξιοποιήθηκαν για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και τους νέους οι οποίοι επιθυμούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση. Οι άνεργοι πτυχιούχοι ίδρυσαν τις επιχειρήσεις τους και 18 μήνες από την προκήρυξη του προγράμματος, ακόμη περιμένουν τα χρήματά τους. Στον τουρισμό η αξιολόγηση των 2.553 επενδυτικών σχεδίων ολοκληρώθηκε μετά από 15 μήνες.

Από τα 1526 σχέδια που εγκρίθηκαν το 2016, για τις νεοφυείς Επιχειρήσεις, μόνο τα 29 εντάχθηκαν ενώ ακόμη αξιολογούνται τα 850 σχέδια που υποβλήθηκαν για τον Αναπτυξιακό

Νόμο. Τα Πληροφοριακά Συστήματα παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ιδέα για το πότε θα αξιολογηθούν τα σχέδια. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία (το ΤΕΠΙΧΠ, το Ταμείο Συνεπενδύσεων, το Ταμείο Μικροπιστώσεων και το Ταμείο Υποδομών), δεν προχώρησαν ενώ καμία εκταμίευση δεν αναμένεται έως τις αρχές του 2018.

Στη συμφωνία του μεσοπρόθεσμου προγράμματος η αύξηση 1,5 δις. ευρώ συνοδεύεται με συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν. στο πρόγραμμα αλιείας η απορρόφηση είναι μόλις στο 1% ενώ στο πρόγραμμα της Αγροτικής Ανάπτυξης η χώρα δεν έχει απορροφήσει κονδύλια για τα προγράμματα επιχειρηματικής στήριξης.

Για το Πακέτο Γιούνκερ, τα 2 δις. διοχετεύτηκαν μέσω του Τραπεζικού Συστήματος και όχι άμεσα στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Ο δρόμος είναι πολύ μακρύς για να φθάσουν τα χρήματα αυτά στα ταμεία των επιχειρήσεων. Οι προειδοποιήσεις της ΤτΕ είναι εξαιρετικά σημαντικές δεδομένου ότι στην παρούσα φάση οι πόροι του ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση από το Σχέδιο Γιούνκερ, αποτελούν πρωταρχική πηγή χρηματοδότησης των επενδύσεων στην Ελλάδα και κύριο μοχλό στήριξης της ανάπτυξης.

Για τα επιπλέον 970 εκ. ευρώ κοινοτικά κονδύλια που δικαιούμαστε, δεν υπάρχει πρόχειρο σχέδιο για την αξιοποίησή αν και η ΕΕ ζητά εδώ και πολύ καιρό να καταθέσουμε τις θέσεις μας.

Τέλος καθυστερήσεις διαδικασιών, έλλειψη σοβαρού σχεδιασμού και συντονισμού, εγκατάλειψη των Μικρομεσαίων, έλλειψη αναπτυξιακής πολιτικής, επίπλαστοι πανηγυρισμοί, σε συνδυασμό με το ότι οι δικαιούχοι περιμένουν ακόμη τα χρήματά τους, συνθέτουν τον απολογισμό της κυβέρνησης στον τομέα της χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας και του ΕΣΠΑ 2014-2020.

(www.voria.gr)

(ww.cnn.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η δυτική Μακεδονία είναι μία από τις περιφέρειες της βόρειας Ελλάδας, μία από τις ψυχρότερες περιοχές της χώρας μας. Αποτελεί διοικητικά δευτεροβάθμιο όργανο τοπικής αυτοδιοίκησης, με έδρα την Κοζάνη. Καταλαμβάνει έκταση 9.451 τμ και ο πληθυσμός της είναι 283.689 κατοίκους (απογραφή του 2011). Οι νομοί της είναι: Κοζάνης, Γρεβενών, Καστοριάς και Φλώρινας ενώ απαρτίζεται από 12 δήμους.

(Βικιπαίδεια , n.d.)

4.1 Χαρακτηριστικά περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

A) Γενικά:

Είναι ορεινή περιοχή και τα περισσότερα βουνά της ξεπερνούν τα 2.000 μέτρα. Αποτελεί μοναδική περιφέρεια της Ελλάδας που δεν βρέχεται από θάλασσα αλλά τόσο τα ψηλά της λεκανοπέδια όσο και οι λίμνες της (φυσικές και τεχνητές πχ λίμνη Ιλαρίωνα, Πολυφύτου) την κάνουν ξεχωριστή. Κύριος ποταμός της είναι ο Αλιάκμονας.

Η μορφολογία των βουνών και τα συχνά λεκανοπέδια κάνουν το κλίμα της περιοχής διαφορετικό από την υπόλοιπη Ελλάδα. Έτσι το κλίμα είναι εύκρατο με πολύ βαριούς χειμώνες (αρκετές χιονοπτώσεις τους χειμερινούς μήνες και ήπια καλοκαίρια.

Η δυτική Μακεδονία στήριζε την οικονομία της στο εμπόριο, την βιοτεχνία και στις μεταφορές. Σήμερα αποτελεί ανερχόμενη δύναμη στον χειμερινό τουρισμό και παράλληλα την κινητήρια δύναμη της Ελλάδας αφού παράγει το μεγαλύτερο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας. Για αυτό το λόγο χαρακτηρίζεται και ως 'ενεργειακή καρδιά' της Ελλάδας.

B) Ειδικά:

- Νομός Γρεβενών: οι κύριες απασχολήσεις των κατοίκων είναι η γεωργία, οι βιομηχανίες επεξεργασίας ξύλου και γαλακτοκομικών προϊόντων. Είναι ένας από τους φτωχότερους

νομούς της χώρας μας, αραιοκατοικημένος με μεγάλες όμως δυνατότητες ανάπτυξης. Παρουσιάζει έντονη τουριστική κίνηση χάρη στην πλούσια πολιτιστική κληρονομιά (μοναστήρι Ζάβορδας, Μηλιά, γεωλογικό πάρκο) και στο χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας.

- Νομός Κοζάνης: η πόλη αποτελεί εμπορικό-διοικητικό κέντρο και έδρα του Πανεπιστημίου δυτικής Μακεδονίας. Παρουσιάζει βιομηχανική ανάπτυξη λόγω των λιγνιτικών κοιτασμάτων και του ορυκτού πλούτου (βωξίτης, μάρμαρα κλπ.). Εξίσου σημαντική είναι η τηλεθέρμανση στην πόλη της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας καθώς επίσης και οι βιοτεχνίες γουναρικών και η παραγωγή κρασιού στη Σιάτιστα. Μεγάλη επισκεψιμότητα παρατηρείται στον αρχαιολογικό χώρο της Αιανής.
- Νομός Καστοριάς: η οικονομία της στηρίζεται στην αναπτυγμένη βιομηχανία και οικοτεχνία γουναρικών (διεθνές εμπόριο) καθώς και στα αγροτικά προϊόντα. Η λίμνη της Καστοριάς και τα βυζαντινά μνημεία ελκύουν μεγάλο αριθμό τουριστών.
- Νομός Φλώρινας: και στον νομό αυτό τα πλούσια αγροτικά προϊόντα, η οινοποιία, η ηλεκτρική ενέργεια (Αμύνταιο) αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά. Ο τουρισμός οφείλεται στις λίμνες των Πρεσπών που αποτελούν και τον εθνικό δρυμό.

(πάπυρος Laroyse britannica, εγκυκλοπαίδεια, 2007)

4.2 Πλεονεκτήματα- Αδυναμίες και Κίνδυνοι- Ευκαιρίες (swot ανάλυση)

Τα κυριότερα δυνατά σημεία της Περιφέρειας, που διαμορφώνουν και τις βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής της στρατηγικής είναι:

- Γεωγραφική θέση
- Φυσική πολιτιστική κληρονομιά
- Ποιοτικά προϊόντα πρωτογενή τομέα
- Γουνοφόρα ζώα
- Ενεργειακό κέντρο
- Εγνατία οδός (κάθετοι)

Ανασταλτικούς παράγοντες δημιουργούν ορισμένα σημεία όπως:

- Χρηματοδοτική ανεπάρκεια
- Απουσία επιχειρηματικής κατεύθυνσης
- Χωρικά περιορισμένη επιχειρηματικότητα
- Περιβαλλοντικά προβλήματα
- Απουσία επενδύσεων

Κίνδυνοι :

- Τα συνεχή υψηλά ποσοστά ανεργίας
- Περιορισμένη εφαρμογή ΕΤΑΚ και ΤΠΕ στην παραγωγή
- Μειωμένη ανταπόκριση στις δράσεις ΕΤΑΚ

Ευκαιρίες:

- Έργα υποδομής
- Αξιοποίηση ενεργειακού πλούτου
- Συμμετοχή επιχειρήσεων στην έξυπνη εξειδίκευση
- Ευρώπη 2020
- ΕΣΠΑ 2014-2020

4.3 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας

Το ΕΠ-ΠΔΜ 2014-2020 βοηθάει αποτελεσματικά να ξεπεραστούν τα προβλήματα που επέφερε η οικονομική κρίση και γενικά τα προβλήματα της Περιφέρειας. Βασικός στόχος είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας. Να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας με την ανάπτυξη καινοτόμου, ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Στο επίκεντρο του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας βρίσκονται οι άνθρωποι και η ευημερία όλων των πολιτών. Το αναπτυξιακό όραμα

της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι η συμβολή στη δημιουργία μιας διατηρήσιμης, ανταγωνιστικής, περιφερειακής οικονομίας με βιώσιμες θέσεις εργασίας, ποιοτικό περιβάλλον και κοινωνική συνοχή (καταπολέμηση φτώχειας) .

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συνολικός προϋπολογισμός	339.985.142
Εθνική Συμμετοχή	67.997.035 (20%)
Κοινοτική συνδρομή ↓	271.988.107 (80%)
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	25.343.179 (7,1%)
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	246.644.928 (92,9%)

(www.espa.gr, n.d.)

4.3.1 Βασικοί στόχοι και Περιεχόμενα του Προγράμματος

Η βελτίωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η προώθηση των βιώσιμων μεταφορών, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, η υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, η πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας και όλων των μορφών βίας και διακρίσεων, η καταπολέμηση κάθε είδους διακρίσεων και έμφυλων στερεοτύπων, η ένταξη σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και προστασίας της υγείας, είναι οι στόχοι που επιδιώκει να καταφέρει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας στην Πέμπτη προγραμματική περίοδο.

Η στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελεί απαραίτητο δομικό στοιχείο των εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών για την έρευνα και καινοτομία. Η ΠΔΜ προσδιορίζεται, στη βάση των τυπολογιών, ως μια αγροτική περιφέρεια πλησίον αστικών περιφερειών, που δεν καθοδηγείται από την επιστήμη και την τεχνολογία. Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων για τη στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αντιμετωπίζεται ως μια πρόκληση που εμπεριέχει την διαδικασία ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας με την συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων, ενώ ταυτόχρονα προσδιορίζεται από τις διαπιστωμένες ανάγκες της περιφέρειας και των επιχειρήσεων. Η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης για τη Δυτική Μακεδονία προσδιορίζει τις συναφείς δομές της περιφερειακής οικονομίας. Είναι όμως σχεδόν βέβαιο πως χωρίς ισχυρή συμμετοχή των τελικών εκφραστών της επιχειρηματικότητας, η εφαρμογή της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης θα αποτύχει εξαιτίας

της έλλειψης της επιχειρηματικής γνώσης που είναι αναγκαία για να τροφοδοτηθεί και να καλλιεργηθεί αυτή η στρατηγική.

- Οι τομείς προτεραιότητας ανά κλάδο που αποτυπώνονται στο σχέδιο RIS3 της Περιφέρειας και με αναφορά στη χωρική τους διάσταση είναι:
 - Ο κλάδος Ενέργειας/ΑΠΕ-Τηλεθέρμανσης
 - Ο κλάδος της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων
 - Οι παραδοσιακοί κλάδοι της Αγροτικής Ανάπτυξης και Μεταποίησης:
 - κλάδος του Τουρισμού
- Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελείται από 13 Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ):

ΑΞΩΝΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ	Π/Υ
Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, προϋπολογισμού	-Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας. -Αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας	10,3 εκ. € - 3 %.
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	-Βελτίωση της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία και στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας. -Ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού των επιχειρήσεων.	31,1 εκ. € - 9,1%.
Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.	-Βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής της περιφέρειας. -Βελτίωση της διαχείρισης των αστικών λυμάτων και της προστασίας των υδάτινων αποδεκτών της Περιφέρειας με έμφαση στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας. -Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη	62,2 εκ. € - 18,3 %.
Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	-Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας -Ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων στο νέο οικονομικό περιβάλλον, με έμφαση στους τομείς	1,7 εκ. € - 0,5%

	προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας	
Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση.	-Δημιουργία σύγχρονων υποδομών Γ'θμιας Εκπαίδευσης και βελτίωση – ολοκλήρωση υποδομών Β'θμιας και Α'θμιας εκπαίδευσης	59,7 εκ. € - 17,6 %
Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ),	-Βελτίωση – ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας υγείας και πρόνοιας. -Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση ατόμων που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό -Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση ατόμων που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (και έχουν τη φροντίδα ΑμεΑ) -Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες -Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υγείας σε άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια και λοιπές ευπαθείς κοινωνικά ομάδες -Βελτίωση της προσβασιμότητας των κοινωνικά ευπαθών ομάδων σε ποιοτικές και ολοκληρωμένες κοινωνικές υπηρεσίες -Ενίσχυση της ίδρυσης και της λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων	23,2 εκ. € -6,8%
Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	-Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του προγράμματος	5,6 εκ. € - 1,7%
Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ).	-Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του προγράμματος (ΕΚΤ).	432,4 χιλ. € - 0,1%
Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	-Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας -Ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων στο νέο οικονομικό περιβάλλον, με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας.	1,7 εκ. € - 0,5%
Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων.	-Βελτίωση των μεταφορικών υποδομών που συνδέουν την Περιφέρεια με το ΔΕΔ-Μ. -Βελτίωση της ποιότητας των ενδοπεριφερειακών μετακινήσεων μέσω της σύνδεσης αστικών κέντρων και περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος με τους κάθετους άξονες και την Εγνατία οδό.	54,0 εκ. € - 15,9 %.
Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών	-Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ΑΠΕ με έμφαση στις υποδομές του δημόσιου τομέα. -Ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών δέσμευσης και	27,3 εκ. €

διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.	αξιοποίησης του διοξειδίου του άνθρακα των ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.	- 8%
Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.	-Βελτίωση της πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης των κινδύνων με έμφαση στους φυσικούς κινδύνους	24,3 εκ. € - 7,2%.
Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.	-Βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις	10,3 εκ. € - 3%

(www.pepdym.gr, n.d.)

➤ Τα Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα

- Βελτίωση των ερευνητικών υποδομών και των ικανοτήτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας (ενέργεια – ΑΠΕ – τηλεθέρμανση, διαχείριση απορριμμάτων, αγροδιατροφή, κλάδος γούνας, τρόφιμα, ποτά, μεταλλικές κατασκευές, τουρισμός).
- Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων και προώθηση συνεργασίας με ερευνητικά ιδρύματα
- Αύξηση του ποσοστού του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων για επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία
- Αύξηση της χρήσης ψηφιακών υπηρεσιών από πολίτες και επιχειρήσεις
- Αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης
- Αύξηση του ποσοστού εξαγωγών στο σύνολο του ΑΕΠ της Περιφέρειας
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης - αύξηση χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
- Αύξηση του ποσοστού κάλυψης περιοχών με αντιπλημμυρική προστασία

- Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών από δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων
- Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών με ασφαλή δίκτυα παροχής πόσιμου νερού
- Αύξηση της επισκεψιμότητας των πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιφέρειας
- Αύξηση θέσεων απασχόλησης σε δράσεις ενίσχυσης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Βελτίωση προστασίας και διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000
- Αύξηση του πληθυσμού που ωφελείται από δράσεις ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων με έμφαση σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες
- Βελτίωση του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και της πρόσβασης σε Διερωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)
- Ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των ανέργων με έμφαση στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης
- Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών κοινωνικών ομάδων και της ανάπτυξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Ενίσχυση κοινωνικών υποδομών και βελτίωση της πρόσβασης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας
- Δημιουργία σύγχρονης Πανεπιστημιούπολης Δυτικής Μακεδονίας και βελτίωση των υποδομών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

(τα αποτελέσματα τα πήρα από την ημερίδα που παρακολούθησα με θέμα Πορεία και προγραμματισμός των Συγχρηματοδοτούμενων και των εθνικών Αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (15 Μαΐου – 18 Ιουνίου 2018, Δεσκάτη Γρεβενών).

4.4 Αξιολόγηση

Σήμερα η οικονομική κρίση που πλήττει την χώρα μας έχει οδηγήσει σε σημαντική ύφεση επηρεάζοντας αρνητικά το κατά κεφαλήν περιφερειακό ΑΕΠ της περιφέρειας (στο 80%), αλλά

ιδιαίτερος την απασχόληση, διατηρώντας την στην πρώτη θέση μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδας σε ποσοστό ανεργίας. Σε επίπεδο Δημόσιας Διοίκησης απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων της Περιφέρειας. Σύμφωνα με τους δείκτες ανταγωνιστικότητας έχουμε:

Βασικοί πυλώνες:

- Υποδομές: 6^η θέση
- Ποιότητα θεσμών: τελευταία θέση
- Υγεία: 4^η θέση

Πυλώνες αποτελεσματικότητας:

- Ανώτατη εκπαίδευση και δια βίου μάθηση: 9^η θέση
- Αποτελεσματικότητα αγοράς εργασίας :13^η θέση
- Μέγεθος αγοράς: 6^η θέση

Πυλώνες καινοτομίας:

- τεχνολογική ετοιμότητα: 5^η θέση
- καινοτομία: 6^η θέση
- επιχειρηματική κουλτούρα: 13^η θέση ενώ 260^η θέση από τις 262 στις ευρωπαϊκές περιφέρειες

(πληροφορίες από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας)

Η περιφέρεια δεν μπορεί να υλοποιήσει τα πάντα στους τομείς των επιστημών, της τεχνολογίας και της καινοτομίας και σαφέστατα πρέπει να προωθήσει τα στοιχεία αυτά που μπορούν να αναδείξουν τα ανταγωνιστικά της πλεονεκτήματα, μέσω της υιοθέτησης τους από την πραγματική επιχειρηματική οικονομία. Αυτή είναι η στρατηγική που προσπαθεί να εφαρμόσει η Δυτική Μακεδονία.

Σύμφωνα με τις παλιές στρατηγικές υπήρχαν αδυναμίες όπως η στέρηση μιας διαπεριφερειακής προοπτικής. Ο βιομηχανικός και οικονομικός ιστός της περιοχής δεν βρισκόταν πάντα σε αρμονία και υπήρχε μεγάλη εμπλοκή του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην Έρευνα και Ανάπτυξη , η οποία δεν κατευθυνόταν επαρκώς προς τις επιχειρήσεις.

Για την αναστροφή της κακής πορείας του ΠΕΠ πρέπει να γίνουν εντάξεις ώριμων έργων και απεντάξεις όσων δεν προχώρησαν αλλά κυρίως η προσπάθεια επικεντρώνεται στο να γίνει πιο ευέλικτο το ΠΕΠ. Στα πλαίσια αυτά απ' ότι φαίνεται το πρώτο μέτρο το οποίο θα ληφθεί υπ' όψη

είναι η συνένωση αξόνων δεν μιλάμε για απώλεια χρημάτων, αλλά για συνένωση προκειμένου να έχουμε μεγαλύτερη δυνατότητα ευελιξίας και μεταφοράς κονδυλίων από μέτρο σε μέτρο, όποιο δεν πάει καλά στην απορροφητικότητα και δεν ανταποκρίνονται κατάλληλα οι φορείς.

4.5 Προτάσεις

Η στρατηγική της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας στηρίζεται σε ορισμένες αρχές:

1. Οικονομία και Επιχειρηματικότητα
2. Υποδομές και Περιβάλλον
3. Κοινωνική Ένταξη και Απασχόληση

Για την οικονομία και επιχειρηματικότητα απαιτείται ενίσχυση των στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και των αποτελεσμάτων της καθώς επίσης και την αύξηση θέσεων εργασίας. Πλήρη αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών και τη διασφάλιση ότι οι καινοτόμες ιδέες θα καταστεί δυνατό να λάβουν τη μορφή νέων προϊόντων και υπηρεσιών που δημιουργούν ανάπτυξη, ποιοτικές θέσεις εργασίας και συμβάλουν στην αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων

Προστασία και ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, ενίσχυση υποδομών και το βασικότερο προστασία του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος για το περιβάλλον. Όσον αφορά τις υποδομές απαιτείται ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη των διαχρονικών ενεργειακών υποδομών και της ειδικής τεχνογνωσίας μέσα από τη συνδυασμένη λειτουργία δικτύων και εγκαταστάσεων και τέλος ενίσχυση των υποδομών μεταφορών.

Στήριξη πρωτογενή τομέα μέσω της οργάνωσης του αγροτικού χώρου, δημιουργία ομάδων παραγωγών για να επιτυγχάνονται οι οικονομίες κλίμακας, καθετοποίηση παραγωγής για αγρότες, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων καθώς και η προώθηση και πιστοποίηση τους. Βελτίωση αγροτικών δικτύων και κατασκευή γεωφραγμάτων. Επενδύσεις για αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σχετικά με την Κοινωνική ένταξη και Απασχόληση, βασική και απαραίτητη κρίνεται η αύξηση της απασχόλησης και η καταπολέμηση της φτώχειας, μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων τοπικών σχεδίων και πρωτοβουλιών. Βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών εκπαίδευσης

(όλων των βαθμίδων) και δια βίου μάθησης, βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσής μας, την ενίσχυση των επιδόσεών μας στην έρευνα, την προώθηση της καινοτομίας και της μεταβίβασης γνώσης σε όλη την Ένωση. Τέλος βελτίωση των δομών και υποδομών υγείας & των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας για την ισότιμη πρόσβαση όλων των κατοίκων της ΠΔΜ.

Για να υπάρξει ανάπτυξη η οικονομία πρέπει να βασίζεται στη γνώση και στην καινοτομία. Για να υπάρχει όμως επιτυχής ανάπτυξη όλα τα παραπάνω πρέπει να συνδυαστούν με την χρηματοδότηση, την επιχειρηματικότητα και την εστίαση στις ανάγκες και στις ευκαιρίες που παρέχουν οι αγορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (2021-2027)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ) στις 2 Μαΐου 2018. Στις 29 του ίδιου μήνα, προχώρησε αντίστοιχα στην παρουσίαση της πρότασης για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027. Η περίοδος διαπραγμάτευσης εγκαινιάστηκε επισήμως.

Η δημιουργία του παρόντος κόμβου ενημέρωσης, εντός του οποίου θα αναρτώνται στο εξής όλοι οι προτεινόμενοι Κανονισμοί, τα σχετικά κείμενα, οι αποφάσεις τα συμπεράσματα και άλλες πληροφορίες, έγινε από την Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και του ΕΣΠΑ. Αυτό γιατί πρέπει να υπάρχει διευρυμένη και λεπτομερής ενημέρωση όλων των υπουργείων, υπηρεσιών και ενδιαφερόμενων φορέων για τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης.

5.1 Προβλήματα

Στην αρχή της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, σημειώθηκαν καθυστερήσεις. Αν υπάρχει γρήγορη επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τον συνολικό μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ και τις τομεακές προτάσεις, θα αρχίσουν να παράγονται αποτελέσματα το συντομότερο δυνατόν. Ανεξαρτήτως χρονοδιαγραμμάτων υπάρχουν χώρες που έχουν έτοιμα τα σχέδιά τους. Δεν σημαίνει επανάπαυση επειδή ο χρόνος είναι αρκετός.

Εντυπωσιακή οικονομική πρόοδο παρουσίασαν πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ την τελευταία δεκαετία, με αποτέλεσμα να έχουν μικρότερης στήριξης ανάγκη. Οι χώρες όμως που δεν κατάφεραν να εξασφαλίσουν κάποια ανέλιξη και πόσο μάλλον αυτές που φιλοξένησαν μεγάλο αριθμό προσφύγων όπως η Ελλάδα, είναι σίγουρο ότι χρειάζονται περισσότερη στήριξη.

Είναι φυσικό λοιπόν η επένδυση να αφορά περισσότερο σε τομείς, όπου ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να ενεργεί μόνο του. Να κάνουμε περισσότερα με λιγότερους πόρους. Οι καλές οικονομικές

προοπτικές δίνουν μια ανάσα, αλλά δεν απαλλάσσουν από την υποχρέωση να εξοικονομήσουμε πόρους σε ορισμένους τομείς.

Όσον αφορά τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες που υπάρχουν, η Πολιτική Συνοχής της Ευρώπης οφείλει να τις καλύψει. Να δώσει δηλαδή την ευκαιρία σε όλες τις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες να χρηματοδοτηθούν σύμφωνα και ανάλογα με τις συνθήκες και τις προκλήσεις που η κάθε μία από αυτές καλείται να αντιμετωπίσει.

(www.koinignomi.gr, n.d.)

Οι βασικοί ωφελούμενοι των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, δηλαδή οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι διαχειριστικές αρχές, δυσκολεύονται εξαιτίας της πολυπλοκότητας στη διαχείριση και στους ελέγχους. Το Υπουργείο Οικονομίας επιμένει εδώ και καιρό στην ανάγκη απλούστευσης των κανονιστικών κειμένων.

Ένα από τα σημαντικά αρνητικά της ΚΑΠ είναι ότι μέχρι στιγμής η επίτευξη της αύξησης της παραγωγικότητας έχει συντελεστεί μέσω της αυξημένης χρήσης των εισροών και της μείωσης της απασχόλησης. Η αύξηση της αγροτικής παραγωγής είναι η τεχνολογία και ο ψηφιακός μετασχηματισμός της ευρωπαϊκής γεωργίας.

(yraithros.gr, n.d.)

Σε ορισμένες περιπτώσεις στο παρελθόν, χάθηκαν πόροι από τα προγράμματα. Μεγάλος κίνδυνος υπάρχει κάτι τέτοιο να γίνει και στην επόμενη προγραμματική περίοδο, αφού οι νέες ρυθμίσεις το καταστούν ιδιαίτερα απαιτητικό και δύσκολο, σε σχέση με τα προηγούμενα προγράμματα. Υπάρχει έλλειψη τεκμηρίωσης και ανθρώπινου δυναμικού καθώς επίσης και σε ορισμένα περιφερειακά κυρίως επιχειρησιακά προγράμματα, αλλά και τομεακά δεν επεδείχθη η δέουσα προσοχή και δεν υπήρξε επιτάχυνση, συνεχής εγρήγορση και προσπάθεια από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην διαχείριση των προγραμμάτων αυτών, με αποτέλεσμα την κακή αξιοποίηση των κονδυλίων.

Ένα άλλο πρόβλημα των προγραμμάτων είναι ο ελλιπής έλεγχος των επιλέξιμων δαπανών καθώς και των δαπανών εργασίας. Πολλές φορές συναντάται το φαινόμενο ένας οργανισμός να παρουσιάζει εργαζόμενους απασχολούμενους στο έργο οι οποίοι δεν είχαν ποτέ ανάμειξη σε αυτό. Επίσης η ΕΕ εμφανίζεται πολλές φορές ανεκτική σε περιπτώσεις υπερχρέωσης, γεγονός που αρκετοί επιτήδριοι εκμεταλλεύονται.

Γενικό πρόβλημα που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα καλείται να αντιμετωπίσει ταχύτατα, είναι η ελλιπής σύνδεση των αποτελεσμάτων της έρευνας με την αγορά. Ειδικότερα οι προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να επιταχυνθούν την περίοδο αυτή που η ΕΕ βιώνει την οικονομική κρίση.

Σε ότι αφορά τις υποδομές, τις προηγούμενες δεκαετίες οι κοινοτικοί πόροι συνέβαλαν καθοριστικά στην μεταμόρφωση της Ελλάδας. Ωστόσο το σύστημα διαχείρισής τους χειραγωγήθηκε σε πολλές περιπτώσεις από πελατειακές σχέσεις με αποτέλεσμα την κατεύθυνσή τους σε μη παραγωγικές δραστηριότητες πράγμα που πρέπει να αποφευχθεί.

Σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από αστάθεια, τη στιγμή που το Brexit θα αφήσει ένα σημαντικό κενό στον προϋπολογισμό μας, η Ευρώπη θα πρέπει να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο για να εξασφαλίσει την ασφάλεια και τη σταθερότητα.

5.2 Προκλήσεις

Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, το ποσό που θα λάβει η Ελλάδα στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 ανέρχεται στα 19,2 δις. Η κατανομή των κονδυλίων έχει διαφοροποιηθεί «ελαφρά», προκειμένου να αντικατοπτρίζει «καλύτερα» την πραγματικότητα, θέτοντας ως κριτήρια το ΑΕΠ, το ποσοστό ανεργίας (ιδίως των νέων), την κλιματική αλλαγή και το μεταναστευτικό. Οι αλλαγές στις προτεραιότητες της ένωσης κάνουν την χώρα μας να βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση για τους εξής λόγους:

- Οικονομική κρίση
- Προσφυγική κρίση
- Τεράστια ποσοστά ανεργίας

Σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, ο προϋπολογισμός για τα ταμεία συνοχής της επόμενης δεκαετίας μειώθηκε κατά 10%. Αγγίζει τα 373 δις. που θα επικεντρωθούν στις περιφέρειες που τους χρειάζονται περισσότερο για να συγκλίνουν με την υπόλοιπη ΕΕ.

Η επιτροπή δίνοντας έμφαση στις βασικές επενδυτικές προτεραιότητες της ΕΕ, αναφέρει ότι «Το μεγαλύτερο μέρος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής για επενδύσεις θα διατεθεί για την καινοτομία, τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων, τις ψηφιακές τεχνολογίες και τον βιομηχανικό εκσυγχρονισμό. Επίσης, θα στηρίξει τη μετάβαση προς μια

κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, για την υλοποίηση της συμφωνίας του Παρισιού».

Η Ελλάδα επωφελείται από μια καθαρή αύξηση πόρων της τάξης του 8%, αφού ληφθεί υπόψη ο πληθωρισμός, από την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατ' αρχήν κατανομή των πόρων ανά κράτος - μέλος για την περίοδο 2021 - 2027 και τους νέους κανονισμούς των προγραμμάτων ΕΣΠΑ. (Τους επόμενους μήνες θα ακολουθήσει διαπραγμάτευση για την οριστικοποίηση των Κανονισμών και της κατανομής των πόρων ανά χώρα.). Αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής, σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο (2014 - 2020). Σε απόλυτα νούμερα αυτό αντιστοιχεί σε 21,696 δισ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές, έναντι 15,664 δισ. ευρώ της προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη μείωση κατά 7% των συνολικών (πανευρωπαϊκά) πόρων για την Πολιτική Συνοχής. Έτσι αποκτούνται ακόμη περισσότερα κονδύλια από έναν μικρότερο προϋπολογισμό. (πρακτορείο ειδήσεων , n.d.)

Επιπλέον η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει την αύξηση της χρηματοδότησης της ΕΕ σε τομείς όπως η έρευνα, η μετανάστευση, ο έλεγχος των συνόρων και η άμυνα , αλλά και περιορισμένη μείωση κατά 5% στην Κοινή Γεωργική Πολιτική και την Πολιτική Συνοχής. Η Κοινή Γεωργική Πολιτική και η Πολιτική Συνοχής θα εκσυγχρονιστούν, ώστε να εξασφαλιστεί ότι μπορούν να συνεχίσουν να είναι αποτελεσματικές με λιγότερους πόρους και να εξυπηρετούν νέες προτεραιότητες. Συνολικά, η Επιτροπή προτείνει έναν μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό ύψους 1.135 δισ. ευρώ σε αναλήψεις υποχρεώσεων, που ισοδυναμεί με το 1,11% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος της ΕΕ των 27 (ΑΕΕ).

Τέλος για τη σταθεροποίηση των επενδύσεων αλλά και για την τόνωση των επενδύσεων σε χώρες που θέλουν να προσελκύσουν επενδύσεις, προτείνεται ένα νέο μέσο. Το μέσο αυτό θα λάβει αρχικά τη μορφή δανείων αντιστήριξης εγγυημένων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ύψους έως και 30 δισ. ευρώ, που θα συνδυάζονται με χρηματοδοτική ενίσχυση στα κράτη μέλη για την κάλυψη του κόστους των τόκων.

Το Πρόγραμμα Στήριξης Μεταρρυθμίσεων (25 δις) θα παρέχει χρηματοδοτική και τεχνική στήριξη σε όλα τα κράτη μέλη για την πραγματοποίηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων, ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ αποτελεί ευκαιρία για την επανεξέταση του ισχύοντος πολύπλοκου συστήματος επιστροφών και «επιστροφών επί

επιστροφών». Η Επιτροπή προτείνει την κατάργηση όλων των επιστροφών και τη μείωση από 20% σε 10% του ποσού που παρακρατούν τα κράτη μέλη κατά την είσπραξη τελωνειακών εσόδων (που αποτελούν έναν από τους «ιδίους πόρους») για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν απότομες και σημαντικές αυξήσεις των συνεισφορών για ορισμένα κράτη μέλη, η Επιτροπή προτείνει τη σταδιακή κατάργηση των υφιστάμενων επιστροφών σε διάστημα πέντε ετών. (enikonomia.gr, n.d.)

5.3 Προτάσεις

Ο προϋπολογισμός 2021-2027 αποτελεί εξέλιξη του προϋπολογισμού 2014-2020 και δομείται γύρω από 7 προτεραιότητες:

1. Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία.
2. Συνοχή και αξίες.
3. Φυσικοί πόροι και περιβάλλον.
4. Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων.
5. Ασφάλεια και άμυνα.
6. Οι γειτονικές χώρες και ο υπόλοιπος κόσμος.
7. Ευρωπαϊκή Δημόσια διοίκηση.

(www.sev.org.gr)

Με βάση τις παραπάνω προτεραιότητες προτείνονται τα εξής:

- Η Ευρώπη δεν πρέπει να μείνει πίσω στις εξελίξεις. Η Ελλάδα οφείλει να διαμορφώσει και να υποστηρίξει τη δική της στρατηγική πρόταση για το νέο προϋπολογισμό με στόχο τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων για τον αναγκαίο παραγωγικό μετασχηματισμό προς μια οικονομία της παραγωγής, των εξαγωγών και της καινοτομίας.
- Απαιτείται η υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, η μείωση της ανεργίας και η υλοποίηση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής όπου αυτές δραστηριοποιούνται.
- Στο νέο αυτό αποκεντρωμένο πλαίσιο ο ρόλος της Περιφέρειας να γίνει καθοριστικός. Η ποιότητα της τοπικής διακυβέρνησης μπορεί να κάνει τη διαφορά. Υπάρχει ανάγκη οι ελληνικές περιφέρειες να είναι κατάλληλα προετοιμασμένες για την νέα προγραμματική περίοδο, ώστε να μην υπάρξουν κενά στην χρηματοδότηση.

- Απαιτείται ισχυρή τοπική ηγεσία με δυνατό, τοπικό, δημόσιο μάνατζμεντ. Να κάνουμε, περισσότερα, καλύτερα, γρηγορότερα, με τα ίδια λεφτά.. Να δεσμεύσουμε τους κοινοτικούς πόρους σε εκείνες τις δράσεις που θα λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά, με τη μεγαλύτερη δυνατή μόχλευση.
- Η Ελλάδα είναι η 6η χώρα από τις 28 με τη μεγαλύτερη θετική συμβολή κοινοτικών κονδυλίων στο ΑΕΠ της. Έχει ωφεληθεί σημαντικά από προϋπολογισμό της ΕΕ. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί αλλαγές όπως επαναπροσδιορισμός του μηχανισμού κατανομής των πόρων της Πολιτική Συνοχής, ώστε να μην γίνεται αποκλειστικά με κριτήριο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αλλά να συνδέονται με κριτήρια που αφορούν μεταξύ άλλων την ανεργία, ζητήματα κλιματικής αλλαγής και μετανάστευσης καθώς επίσης τη σύνδεση πόρων με προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- Απαιτείται οργάνωση και αποφασιστικότητα ώστε να μπορέσει η χώρα να αξιοποιήσει κονδύλια που αφορούν δράσεις που συνεισφέρουν στη μακροχρόνια βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (π.χ. έρευνα, εκπαίδευση σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, ψηφιακή οικονομία και τις επενδύσεις σε υποδομές).
- Για την εξασφάλιση οικονομικών πόρων και την αξιοποίησή τους, για την βελτίωση των υπηρεσιών και για την δημιουργία θέσεων εργασίας, υπάρχει τεράστια ανάγκη στήριξης της Αυτοδίοικησης, ανάγκη να βρεθούν ικανοί φορείς διαχείρισης σφαιρικών χρηματοδοτήσεων για την προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης. Να δράσουμε και έξω από τους παραδοσιακούς κρατικούς μηχανισμούς. Να υποβοηθήσουμε την δραστηριότητα των τοπικών φορέων, των παραγωγικών τάξεων, των ΟΤΑ των συνεταιρισμών και φυσικά των φυσικών προσώπων.
- Το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον είναι τέτοιο, όπου κρίνεται αναγκαίο να γίνει εξαιρετική προετοιμασία για την εξειδίκευση των νέων όρων.
- Και στη νέα προγραμματική περίοδο η Ελλάδα χρειάζεται να ενισχυθεί με σημαντική χρηματοδοτική στήριξη τόσο για το μεταναστευτικό όσο και για την προστασία των εξωτερικών συνόρων. Αυτό θα γίνει με ένα δυνατό και αποτελεσματικό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου καθώς επίσης και με μεγαλύτερη στήριξη για τη νόμιμη μετανάστευση και για την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων και των επιστροφών.

- Σχετικά με την άμυνα και ασφάλεια, απαιτείται η Ευρωπαϊκή ένωση να αντιδρά ταχύτατα και αποτελεσματικά σχετικά με τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή μη εκτελεστικών στρατιωτικών αποστολών. Τα κράτη μέλη να συνεργάζονται περαιτέρω στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας σε εθελοντική βάση.
- Η αδυναμία να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις θα συνεπάγεται αποκλεισμό από την προγραμματική περίοδο με άσχημες συνέπειες πρώτα για την περιφερειακή ανάπτυξη και στη συνέχεια για την οικονομική επιβίωση της χώρας μας. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Ε.Ε για την καινοτομία, οι επιδόσεις της Ελλάδας στην καινοτομία είναι κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, και μάλιστα με την σχετική επίδοση να μειώνεται χρόνο με τον χρόνο. Η διαμόρφωση ενός «ελληνικού οικοσυστήματος καινοτομίας» που να παντρεύει την επιχειρηματικότητα με την έρευνα μοιάζει ένα σχέδιο «άμεσης δράσης» στο καθεστώς πιστωτικής και οικονομικής ασφυξίας που βιώνουμε ως χώρα.

(Niessler, 2018)

απομαγνητοφώνηση

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ Π.Π. 2021 – 2027

Βιβλιογραφία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- ελεύθερος τύπος. (2005). *Το Σύνταγμα της Ευρώπης*. ειδική έκδοση με την ευγενική χορηγία της εθνικής τράπεζας της Ελλάδος.
- Λαδιάς, Χ. (2014). *Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα*. Παπαζήσης.
- Λεοντίδου, Λ. (2005). *Λεοντίδου, Λίλα. Αγεωγράφητος χώρα : Ελληνικά είδωλα στις επιστημολογικές διαδρομές της ευρωπαϊκής γεωγραφίας*. Αθήνα .
- Παναγιώτης Λιαργκόβας, Γ. Α. (2007). *Η νέα πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα*. Παπαζήση .
- Χριστοφάκης Σ. Μ. (2001), *Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Παπαγιάννης, Δ. (2011). *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*. Αθήνα, Κομοτηνή: Αντ.Ν.Σακκουλα.
- πάπυρος laroyse britannica, εγκυκλοπαίδεια. (2007). εκδοτικός οργανισμός πάπυρος.
- Γιώργος Ρωμαίος. (2013). *Η Ευρώπη και η Ελλάδα, από την κρίση στην Ελλάδα* : Πατάκη
- Ανδρικοπούλου Ελένη, (1995), *Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, θεμέλιο.
- Γκανά Δ., (2010), *Επιχειρησιακά Προγράμματα και Διαδικασίες Σχεδιασμού για τους ΟΤΑ μέσα από μελέτες περιπτώσεων*, ΕΣΤΑ, Αθήνα
- Γιάννης Ψυχάρης, Γιώργος Πετράκος, (2004), *Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα*, Κριτική
- Πάνας Ε. (1995), *Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, εισαγωγή και μεθοδολογία*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
- Νικόλαος Μούσης, (2011), *Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία, πολιτικές*, Παπαζήση
- Ελένη Σταματίου, Μαρία Ψαλτάκη, (2013), *Οικονομική Κρίση, Κοινωνία και Περιβάλλον στην Ελλάδα*, ΑΚΑΚΙΑ

-Πλασκοβίτης Ηλίας, (1994), *Η μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα

-Παύλος Δόικος, Ε. Μ. (2007). *Πρακτικός οδηγός διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων*. Σταμούλη Α.Ε

-Βύρωνας, Π. (2005). *Πολιτική ανάπτυξη στην Ελλάδα*. Καστανιώτης

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ-ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

www.europa.eu

www.espa.gr

www.hellaskps.gr

www.hellaskps.gr/documents/122307-ΕΓΚ.doc

www.minagric.gr

www.etanam.gr

www.urbact.eu

www.stucturalfunds.gr

www.infopeta.gr

www.eye-ekt.gr

www.anko.gr

www.eetaa.gr

<https://www.eetaa.gr/eu/eu2020/synantiseis/kavala/firbas.pdf>

www.pepdym.gr

www.koinignomi.gr

www.enikonomia.gr

www.interregeurope.eu

www.yraithros.gr

www.pdm.gov.gr

www.voria.gr

www.cnn.gr

www.amna.gr

www.el.wikipedia.org

www.sev.org.gr

www.3kps.gr

www.europedirectkomotini.eu

www.leaderplus.gr

www.aenol.gr

www.interreg.gr

www.ita.org.gr

ΜΕΛΕΤΕΣ

-Niessler, R. (2018, Ιουνίου 29).

Ανάκτηση από

https://www.espa.gr/el/Documents/2127/Praktika_Hmeridas_19-06-2018.pdf

-Sluijters, W. (2018, Ιούλιος 29).

Ανάκτηση από

<https://www.espa.gr/el/Pages/newproperiod21-27.aspx>

-Γκριγκόρας. *Τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης.*

Ανάκτηση από

openeclass.panteion.gr:

<https://openeclass.panteion.gr/modules/document/file.php/TMI104/%CE%95%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82/12.pdf>

-Εμπεδοκλής. (2016, 3, 16). *Συγγραφή προτάσεων για τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα.*

Ανάκτηση από

<http://eudirectlarnaca.eu/wp->

[content/uploads/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%97.pdf](http://eudirectlarnaca.eu/wp-content/uploads/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%97.pdf)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Εφημερίς της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

-β' τεύχος, ε. τ. (2002, Ιουνίου 26).

-α' τευχος, ε. τ. (2000, Νοεμβρίου 14).

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

-Πορεία και προγραμματισμός των Συγχρηματοδοτούμενων και των εθνικών Αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (Δεσκάτη, 11/06/2018 και Κοζάνη, 18/06/2018).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

- Κότιος. (2018). Σημειώσεις στο μάθημα Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Αθήνα

- Diacheirisi_Eurwpaikwn_Programmatwn.ppt

- οδηγός προγραμμάτων από υπουργείο οικονομικών, γ. γ. (n.d.). οδηγός προγράμματος.

Ανάκτηση από

https://www.eetaa.gr/efd_eetaa/thesmiko_plaisio/.../egxeiridio_diaxeirisis_praxeon.doc